

НОШИР ЛЮКС
МАЖБУРИЙ НУСХА

Fidoyilik –
Vatanga xizmat demak!

Zarafshon

www.zarnews.uz
https://www.facebook.com/zarnews.uz
@zarnews_uz
https://twitter.com/zarnews_uz

УЙДА
ҚОЛИНГ!

1913-yil aprel oyidan chiqa boshlagan

E-mail: zarafshon@gmail.uz

Сайтимизга ўтиш учун QR-коднинг
телефонингиз орқали сканер қилинг

2020-yil 9-may, shanba, 51-52 (23.331-23.332)-son

АЖДОДЛАРИМИЗ ЖАСОРАТИ — МАНГУ БАРҲАЁТ

Тинчлик учун курашганлар ҳамиша ардоғимизда

Бугун мамлакатимизда Хотира ва қадрлаш куни, Иккинчи жаҳон урушида қозонилган ғалабага 75 йил тўлди.

Ушбу сана коронавирус пандемияси туфайли шаҳар ва қишлоқларимизда кенг халқ оммаси иштирокида нишонламаётган бўлса-да ҳар бир хонадонда, ҳар бир оилада аجدодларимизни ёд этиш, бу оламдан ўтган яқинларимизни хотирлаш, ҳаёт бўлган нурунийларимиз, уруш қатнашчилари ва меҳнат фронти фахрийларини эъзозлаш билан ўтказилмоқда. Чунки юртимизда Иккинчи жаҳон урушидан азият чекамган оила йўқ. Ҳалигача бу урушнинг жароҳати қалбларни ўртади.

Кўпмиллатли Ўзбекистон халқи бутун тараққийпарвар инсоният қатори 1941 – 1945 йиллардаги урушда фаол иштирок этиб, фашизм устидан қозонилган буюк ғалабага муносиб ҳисса қўшди.

Жумладан, самарқандликлар ҳам Иккинчи жаҳон урушида ва фронт ортида фидойилик кўрсатди. Уруш йилларида вилоятимиздан 152 минг киши фронтга сафарбар қилинди. Афсуски, уларнинг 70 минг нафардан ортигига юртимизга қайтиб келиш nasib этмади.

Уруш исканжасида қолган шаҳар ва қишлоқлардан эвакуация қилинган 165 минг кишига вилоятимиз халқи ўз уйдан жой берди. Бир бурда нонини улар билан баҳам кўрди, етим болаларнинг бошини силади. Мисол учун, каттакўргонлик Ҳамид Самадов 13, самарқандлик Фотима Қосимова 10 нафар етим болани асраб олиб, уларни ўз фарзандлари каби оқ ювиб, оқ тараганини ҳеч ким унутмаган.

Самарқандга қўчирилган ўнлаб завод ва фабрикаларда аёллар ва болалар, кексалар ва ногиронлар меҳнат қилиб, фронт учун қурол-яроғ, кийим-кечак ва бошқа маҳсулотлар етказиб берди. Ғалла етиштириб, ўзи нон емаса-да фронтга жўнатди, болалардаги сархил мевалар биринчи навбатда жангоҳларга юборилди. Бир сўз билан айтганда, фронт ортида қолган халқимиз ҳам жангда қон кечгандек, жасорат ва матонат кўрсатди.

Шунинг учун ҳам бугун ҳар бир оила, ҳар бир юртошимиз бу санани байрам қилишга ҳақли, бу ёрғ кунлар учун жонини фидо қилган инсонларни ёд этишга, ҳаёт бўлган фахрийларимизни эъзозлашга бурчли.

Эл-юртимизнинг уруш йилларида кўрсатган мардлик ва қаҳрамонлиги биз учун улкан жасорат мактаби, гуруҳ-ифтихор манбаи бўлиб, вақт ўтгани сайин бу ўлмас қадриятларнинг аҳамияти тобора ортиб бормоқда. Иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлган аجدодларимиз хотирасига чуқур ҳурмат бажо келтирилиб, фашизмга қарши жанглarda, меҳнат фронтида жонбозлик кўрсатган фахрийларимизга алоҳида эътибор ва эҳтиром кўрсатиш юртимизда олижаноб анъанага айланиб қолди.

Айни пайтда ҳаёт бўлган 44 нафар самарқандлик Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси халқимизнинг ҳурмат ва эътиборида. Давлатимиз томонидан уларга ҳар ой озиқ-овқат маҳсулотлари, дори-дармон ва бошқа воситалар

етказиб берилмоқда. Саломатликларини тиклашлари, дам олишлари учун юртимиздаги ва хориждаги сиҳат-гоҳларга бепул йўлланмалар ажратилляпти.

Президентимиз ҳам уруш қатнашчиларига юксак эҳтиром кўрсатмоқда. Давлатимиз раҳбари томонидан ўтган йил ва жорий йил бошидан буён Иккинчи жаҳон урушидаги ғалабанинг 75 йиллигини муносиб нишонлаш, урушда вафот этган юртодошларимиз хотирасини абадийлаштириш ва айни чоғда ҳаёт бўлган фахрийларимизга муносиб иззат-иқром кўрсатиш, уларни ижтимоий-моддий томондан қўллаб-қувватлаш юзасидан бир қатор фармон ва қарорлар қабул қилинди.

Шу асосида пойтахтимизда Ғалаба боғи барпо қилинди. Бу ерда халқимизнинг Иккинчи жаҳон урушидаги иштироки, матонат ва жасоратидан ҳикоя қилувчи музей ташкил этилди. Худди шундай Нукус шаҳри ҳамда вилоятлар марказларида Иккинчи жаҳон уруши даврига оид ҳарбий техника, тарихий экспонатлар, инсталляцияларни ўз ичига олган замонавий "Ватанпарварлар" боғлари ташкил этилмоқда.

Президентимиз фармонида кўра бу йил Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари 10 миллион сўмлик пул мукофоти ҳамда "Иккинчи жаҳон урушидаги Ғалабанинг 75 йиллиги" эсдалик юбилей медалли билан тақдирланмоқда. Шунингдек, уларга давлатимиз раҳбарининг махсус совгалари, маҳаллий ҳокимликларнинг туҳфалари тантанали топширилмоқда.

Бугун ҳар биримиз фариштасифат бу азиз инсонларни байрам билан табриклашни, уларнинг суҳбатидан баҳраманд бўлишни истаймиз. Лекин айни пайтдаги карантин чекловлари бу истагимизга изн бермайди. Шундай бўлса-да уйда туриб ҳам бу улуғ инсонларга раҳмат айтишимиз, уларнинг умрлари узоқ бўлишини тилаб дуолар қилишимиз лозим. Тинчлик, хотиржамликнинг қадрига етишни улардан ўрганишимиз керак.

Насиб этса, синовли кунлар ўтиб, офатлар чекинган, байрамни яна ҳам кенгрок давраларда давом эттираймиз. Қадрили фахрийларимизга барчамиз ўз қалб изҳорларимизни билдираймиз.

Ҳасан НОРМУРОВОВ,
вилоят маҳалла ва оилани
қўллаб-қувватлаш
бошқармаси бошлиғи
ўринбосари.

Бу кунларга етганлар бор

Уруш даҳшатлари, ўқлар товуши, ҳар қадамда ўлимга рўбарў бўлиш Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари, қадрли фахрийларимиз хотирасида. Улар ҳаётининг машъум кунларини қалбда оғриқ билан ёдга олади. Самарқанд шаҳрида истиқомат қилувчи 94 ёшни қаршилаётган Тожибой Ҳамзаев билан суҳбатлашганимизда, бобо ҳам кўзларида ёш билан уруш хотираларини гапириб берди.

- 1941 йилда отам вафот этди, - деди отахон. - Дастлаб акам урушга кетган бўлса, 1943 йилда мени ҳам армияга чақирди. Онам ёлғиз синглим билан қолди. Бу кунни хотирамдан чиқара олмайман... Тожибой бобо онасини сўнгги бор кўриш эди. Уруш уни акасидан, онасидан айирганди.

3-саҳифа >>>

Президент мактабини қуриш ишлари бошланди

Самарқанд шаҳрида 2020 йил Президент мактабини қуриш ва фойдаланишга топшириш кўзда тутилган.

Жорий йилнинг март ойидан "INNOCRAFT" МЧЖ қурилиш корхонаси томонидан Президент мактабини қуриш ишлари бошланди. Юртимизда карантин эълон қилинган айни кунларда қурувчилар

санитария-гигиена қоидаларига тўлиқ риоя қилган ҳолда мактабнинг ерости қурилиш ишларини олиб бормоқда.

Қарийб 2,5 гектар ер майдонда қад ростлаётган Президент мактаби 168 ўринга

мўлжалланган бўлиб, ўқув биноси, ётоқхона, спорт зали, мини футбол, баскетбол майдонлари, ошхона, хибон ва бошқа объектлар бунёд этилади.

Президент мактабини жорий йилнинг август ойида фойдаланишга топшириш кўзда тутилган.

Абдуҳошим ЗИЁДОВ.

Президентимизнинг 2020 йил 30 мартдаги «Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларини рағбатлантириш тўғрисида»ги фармонида кўра, бу йил Хотира ва қадрлаш куни ҳамда Иккинчи жаҳон урушида қозонилган Ғалабанинг 75 йиллиги муносабати билан вилоятимиздаги қуйидаги уруш фахрийлари 10 миллион сўмдан пул мукофоти билан тақдирланди.

Улар бизнинг фахримиз!

Самарқанд шаҳри
Михаил Коломогоров
Бектемир Қаршибоев
Тожибой Ҳамзаев
Юсуф Охунов
Григорий Токарев
Исак Молочников
Евгений Солдатов
Очил Жабборов
Фазлиддин Аслиддинов
Жума Ҳасанов
София Погребова
Саид Умар Асанов

Нарпай тумани
Тилов Худоев
Ибрагим Абдуназаров
Норбек Мардонов
Зиёд Бўронов
Тўхта Жўраев
Мамадиёр Рустамов
Ислом Низомов
Юсуф Рўзиев

Нуробод тумани
Раҳмон Обилов
Бойқувват Саъдинов

Оқдарё тумани
Муртазо Эшпўлатов

Пайариқ тумани
Маҳмадали Сиддиқов

Паст Дарғом тумани
Ислом Неъматов
Мамаюсуф Ражабов
Парда Рўзиев
Сами Эргашев

Пахтачи тумани
Тўхли Одилов
Ғалпоров Сапаров

Самарқанд тумани
Аҳад Очилов

Тойлоқ тумани
Асрор Истамов

Ургут тумани
Шерали Нуралиев
Бўрон Гадоев

Булунғур тумани
Ўразали Пирманов

Жомбой тумани
Гани Тожиев

Иштихон тумани
Бердирасул Аминов
Хидир Тоҳиров
Тожимурод
Худойбердиев

Каттакўрғон тумани
Раҳмат Қобилов
Шукур Норов
Рауп Санакулов
Райим Юсупов

Қўшрабат тумани
Толлибой Узоқов
Амир Саксанов
Адирбой Хўжанов

Бугунги тинч-осуда кунлар учун Сизлардан
миннатдоримиз, қадрли фахрийлар!

Юридик техникумларда ислохот:

Кредит-модуль тизими, қўшимча қабул тартиби жорий этилади

Юридик кадрлар тайёрлаш сифатини ошириш, Ўзбекистон Республикаси олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясида белгиланган вазифаларни амалга ошириш мақсадида жорий йилнинг 29 апрелида Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистон Республикасида юридик таълим ва фанни тубдан такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлари тўғрисида"ги фармони қабул қилинди.

Мазкур фармон юридик техникумлар фаолиятига ҳам бир қатор янгилликлар киритди. Унга мувофиқ, 2020-2021 ўқув йилидан бошлаб юридик кадрларни тайёрлашга буюртма шакллантириш тартиби жорий этилади. Қабул

параметрлари юридик кадрларга бўлган эҳтиёжни ҳисобга олиб, ҳар бир ҳудуд, иқтисодиёт тармоқлари ва ижтимоий соҳа кесимида тахлил қилиш асосида шакллантирилади.

2-саҳифа >>>

(Давоми. Бошланиши 1-саҳифада).

Шунингдек, номуахассислик фанлар сони қисқартирилиб, ўқув жараёни кредит-модуль тизимида ташкил қилинади.

Ўзбекистон фуқароларини қабул қилиш Давлат тест маркази томонидан ўтказиладиган тест синовлари орқали амалга оширилиб, табақалаштирилган тўлов контракт асосида қўшимча қабул тартиби жорий этилади.

Юридик техникумларда ислохот:

Кредит-модуль тизими, қўшимча қабул тартиби жорий этилади

Қўшма таълим дастурларини ва юридик техникумлар ҳамда ТДЮУ қошидаги академик лицейнинг қўшма факультетларини тугатгандан сўнг ўқишни давом эттирган шахсларга берилган хорижий таълим муассасаларининг белгиланган шаклдаги дипломлари (бакалаврият, магистратура) Ўзбекистонда қўшимча маъмурий тартиб-таомилларсиз олий таълим тўғрисидаги ҳужжат сифатида тан олинади.

2021-2022 ўқув йилидан бошлаб ТДЮУ қошидаги академик лицейнинг барча фанлар бўйича юқори натижаларга эга битирувчилари ТДЮУга кириш тест синовларисиз, яъни тартибда суҳбат ўтказиш орқали, тўлов-контракт асосида, қабул параметрларидан ташқари кириш ҳуқуқига эга бўлади.

2020-2021 ўқув йилида Самарқанд юридик коллежи юридик техникум сифатида қайта ташкил этилади. Унда 300 нафар ўқувчи ўқишга қабул қилинади. Техникумда ўқувчилар 5 та мутахассислик: давлат хизматлари бўйича юрист, кадрлар масалалари бўйича юрист, адвокатура бўйича юрист, нотариат бўйича юрист ҳамда ижро иши бўйича юрист мутахассисликлари бўйича тахсил олади.

Бугунги кунда юридик коллежда 721 нафар ўқувчи тахсил олмақда. Уларнинг 582 нафари 3-босқич битирувчиларидир.

Отабек ТОШНІЎЗОВ,

Самарқанд юридик коллежи директорининг ўқув ишлари бўйича биринчи ўринбосари.

Бугун уйда қандай машғулотлар билан бандсиз?

Мақоланинг электрон шаклини ушбу QR-код орқали ўқишингиз мумкин.

Zarnews.uz сайтида шу савол билан сўров ўтказдик. Унда иштирок этганларнинг 48 фоизи "Қўп вақтимни оилам билан бирга ўтказяпман", деган жавобни танлаган. Саволга муносабат билдирганларнинг 12 фоизи "Анчадан бери қизиқиш юрган нарсамни ўрганишга киришдим", 5 фоизи "Жисмоний машқлар билан шуғулланяпман", 35 фоизи "Ҳеч нарсаси, чунки вақт йўқ, иш ҳам кўпайди", деган жавобларга тўхталган. Эътиборимизни сўровда қатнашганларнинг кўпчилиги вақтини оила давраида ўтказяётгани эътиборимизни тортди. Хўш, бугун улар қандай машғулотлар билан банд? Шу мақсадда айрим кишилар фикри билан қизикдик.

Шавкат БОБОМУРДОВ, нурободлик бахши-шоир:

- Нурободнинг олис Фаллакор маҳалласида истикомат қиламан. 10 ёшимда тушимда бир бахши қўлимга дўмбира тутқазиб кетди. Бу ҳам Аллоҳнинг бир иноятими, билмадим, табиатдан, борлиқдан илҳом олиб ҳаёлимда жумлалар тузилади, дўмбирани кўлга олиб куйлагим келаверади.

Юртимизда 15 март куни коронавирус инфекцияси аниқланган, қалбимни тушуниб бўлмас ҳислар чулғаб олди. Шу кундан бошлаб "Буюк кураш" достонимни ёзишни бошладим. Унда бугунги мураккаб вазиятда жонларини хатарга қўйиб биз учун ишлаётган қаҳрамонларимизни мадҳ этдим. Бугунги кунгача термаларим қирқдан ошди. Ундан коронавирус, шифокорлар, фаррошлар, ички ишлар ходимлари, нуричилар ва бугунги қайноқ жараёнда ўз меҳнати билан жонбозлик кўрсатяётган юртдошларимиз ҳақида туркум термаларим ўрин олган. Жумладан,

Нима бўлса қарагин-да қўзингга,
Қанча қора чаплаб олдинг юзингга,
Меҳмоннинг ҳам ҳурмати уч кун бўлар,
"Қорона"жон, қайтгин энди изингга,
деб бошланган шеърим ҳам бор.

Гўлшода ШЕРАНОВА,
Самарқанд шаҳридаги 58-умумий ўрта таълим мактаби ўқитувчиси:

- Карантин даврида ҳам ўқув жараёнидан ажралмаганимиздан хурсандман. Телеграмм гуруҳлари орқали онлайн дарсларни бажаряётган ўқувчиларим топшириқларини баҳолаб борапман. Тўғри, инглиз тилини ўргатиш индивидуал ёндашуви талаб этади. Чунки ҳар бир ўқувчининг фани ўлаштирилиш ҳар хил. Кимдир кўпроқ тушулча талаб этса, айрим болалар дарров илғайди. Бугун ота-оналаримизнинг кўмагига таянган ҳолда ўқувчиларнинг дарсларда йўл қўяётган хато ва камчиликлари устиди ишляяпман. Шунингдек, мавзуга доир қўшимча машқлар ва бошқотирмалар орқали ҳам уларнинг билимларини оширяпман. Массофавий таълим жараёнида ўзим ва ўқувчиларимнинг ўз устиди ишлаши, изланиши орди. Уларнинг билим ва қўникмалари билинди. Массофавий таълим билан шуғулланиш билан бирга фарзандларимнинг таълим олиши, тарбияси ва рўзгор ишларига ҳам улғуряпман.

Насиба ЖОНТЎРАЕВА ёзиб олди.

КоронаВИРУСдан қўрқмайдиган одам

Уйда китоб мутолаасидан биров толикиб, ҳовлида чорпойда ўтиргандим. Қўп телефоним жиринглаб қолди.

- Ассалому алайкум, дўст, - дея жайдари шевада эркин гапирди овоз эгаси. - Танимадингиз-а?

- Энди, кўп телефон бўлади, қулоқ ҳам автоматмас...

- Қишлоқдан, Жўрақул жўрангизман!

- Э, узр-да жўра, омонмисиз, тинчликми? Карантинда китоб ўқияпсизми?

- Китобни аёлим ўқийди. Бизнинг китобимиз кетмон, ер чопиш, деҳқончилик-да.

Мартнинг бошида картошка экувдим, гуллади. Эрта-индин қавлаймиз. Олти сотих, ёмғирда бирам яхши ривожландики, бир сув ичмай пишаяпти. Бир ярим тоннани чўтлаб турибман. Саримсоқпёёз, қизил лавлаги, кўкпёёз, помидор...

- Бўлди, сизни билмасам экан, - дедим гапини бўлиб. - Бобон, деҳқоннинг бола-сисиз. Асалари боқасиз, сигирингиз бор. Карантиннинг сиз қаби томорка пирлари учун аҳамияти йўқ. Карантин бўлмасаям томоркадан чиқмаслигингиз, туман марка-зи-ю шаҳарга ҳам бормаслигингизни яхши биламан.

Жўрақул жўрани, раҳматли онаси, Дўнан дерди. Биз, болалар эса Дўнан афанди, дердик. Афандилиги бор, содда ва тўғри, ҳазилини хўш кўради. У телефонда "Биз коронавирусдан қўрқмаймиз, томорка-миздан чиқадиغان сабзавот ва меваларни истеъмол қилган одам касалликка чалин-майди. Кичкина қизим ҳамшира, юкумли

касалликлар шифохонасида ишлайди. Қўшнимнинг қизи эса СЭСда лаборант-эпидемиолог. Улар вилоятимизда карантинда сақланаётган хориждан келган фуқароларга тиббий хизмат кўрсатиб, ўн тўрт кундан кейин уйга келишди. "Ота, шифохонада карантиндагилар дастурхонида бизнинг томоркадаги ҳамма зирavor бор, сиз ме-ва-сабзавот, зирavorу кўкатлар бериб биз-ларни катта қилдингиз, табиб отажоним менинг", деб кўришиш мумкин бўлмаса ҳам ачомлашди", деди.

Қишлоқнинг одами, ўқимаган деймиз. Ҳовлиси обод, турфа гуллар очилиб, райхон ифорини таратиб турибди. Дўнан жўранинг фалсафасини эшитиб дунёдаги бугунги вазият, пандемия ҳолати кўз олдим-дан ўтди. Тиббиёт аҳли ўзининг, бола-чақа-сининг умр-жони ташвиши қолиб, жабҳага ўзини урса, соғ ҳолида касалланганлар орасига кириб, муолажа, кўмак бераман, деб турса, буни ҳеч нима билан ўлчаб, қи-ёслаб бўлмайди. Фидойилик, Ватан туйғу-си, ўз ватандошига жонфидолиқнинг олий туйғусимасмикан? Шифокорларни ҳозирги замоннинг қаҳрамонлари деб аташяпти, ярашади.

Телевизордан томоша қилаётганимиз коронавирусдан буткул соғайиб, реабилитацияга ўтказилаётган беморлар қувончи, юзлаб оқ халатли комбинизонда, ниқобу мах-сус кўзойнақлардаги шифокору тиббиёт ходимларининг дарвоза олдида шодлиги, соғайганларни кузатишаётгани ҳар бир юракни ларзага, ҳаяжонга солмақда. Бир

врачнинг уйдаги қизалоқлари телефон қилиб "Қулупнай егимиз келяпти, дадажон, обкеласизми?", деган сўзларига бир ойдан бери уйига бормайётган фидойи шифо-корнинг кўзларида ёш билан болаларига жавобини эшитиб, кўриб сиз ҳам йиғлайсиз.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев ҳар икки-уч кунда видеоселектор йиғилиш ўтказиб, биринчи мавзу корона-вирусга қарши курашиш, касалликни енгиш, балойи офатни бартараф этиш ҳақида гапирмоқда, қатъий чора-тад-бирлар белгиламоқда. Халқимиз но-мидан шифокорларга, ички ишлар, фавқу-лодда вазиятлар, муҳофаа вазирликлари хизматчилари, санитария-эпидемиология хизмати фидойиларига чўқур миннатдор-лик билдирмоқда. Карантин қоидаларига риоя этиб, уйда ўтирганларга раҳмат айта-япти. Аллоҳнинг кўзга кўринмас бир митти зарраси ер шарининг мувозанатини бузиб юборай деяётган шу синови паллада сар-рак-саракка, пучак-пучакка ажралаяпти.

Шу ўринда кўнглимни яна бир эътиро-фики, биз бугун халқ миллат эканимизни росмана англаб етмаяпмиз. Мазкур вазият биз-ни янада масъулиятлироқ, бурчлироқ қилиб қўяётганини ёддан чиқаришга ҳаққимиз йўқ. Аксинча, бу виждон даъвати ўларок, бизни уйғоқликка, темир сафда туришга, маънавий сафарбарликка ундамоқда. Насиб бўлса, бу балолар чекингуси, бу кунлар ўтгуси, омон-лик кунларга яқин қолди.

Убай ҚОДИР.

Дарахт илдизидан буюм тайёрлаётган ҳунарманд

Тойлоқ туманидаги Сарой қишлоғида яшовчи ҳунарманд Шариф Файзиев дарахт илдизларидан санъат асарлари яратмоқда. Иш бошлаганига ҳали кўп бўлмаган қўли-гул йигит ясаётган маҳсулотларга харидорлар бефарқ эмас. Муҳими, у шу ҳунари туфайли карантин даврида ишсиз қол-мади. Уйидаги кичик устахонасида турли буюмлар ясади.

- Бу ҳунарни ўрганиб хато қилмадим, - дейди Ш.Файзиев. - Аҳоли талабидан келиб чиқиб, илдизлардан стол, стул, гул туваллари, ошхона жиҳозлари, жавонлар, шунингдек, кафе ва ресторанлар учун кўча ёғоч де-ворлар ясапман. Карантин тугагач, туман марказидан ер олиб, банк кредити асосида устахона очмоқчиман. Бу орқали 5-6 нафар тендошимни ишли қиламан.

Шариф яқинда ўз маҳсулотларини

интернетга жойлади. Натижада Навоий, Тошкент, Хоразм вилоятларидан ҳам буюртмалар тушди.

Ҳунарманд карантин даврида дарахт илдизидан ташқари дарахт шохлари ва тах-та қипигидан ўзига хос буюмлар ясашни ҳам ўзлаштирди. Айни пайтда миллий ва европача усулдаги маҳсулотларининг тури ўттиздан ошди.

Ҳусан ЭЛТОЕВ.

Таълим фидойиси эди

Эртамиз эгалари бўлган фарзандларимиз-нинг баркамол вояга етишида ўқитувчи-ларнинг, халқ таълими ходимларининг ўрни бекиёс. Улар берган таълим-тарбия сабаб бугун фарзандларимиз халқро фан олимпиадалари-да муносиб ўрин эгаллаб, нуфузли олий таълим даргоҳларида ўқишини давом эттирмоқда. Мана шундай масъулиятли касб эгаларидан бири Баҳриддин Мурановдир.

Б.Муранов 1958 йилда Оқдара тумани Даҳбед кўрғонидан туғил-ган. Иштихон туманидаги 57-ўрта мактабни тугатгач, тумандаги дав-лат ҳўжаликларида ишлаган. 1976 йилда Самарқанд давлат педаго-гика институтига ўқишга кириб, уни имтиёзли диплом билан тугатгач, Қўработ туманидаги 4-ўрта мак-табда ўқитувчилик қилди.

1983 йилдан Самарқанд давлат педагогика институтига фаолияти-ни давом эттириб, меҳнат таълими методикаси кафедрасида муҳан-дис-методист, сўнгра декан ўрин-босари бўлди.

1991 йилда номзодлик диссертациясини ҳимоя қилгач, кўп йил Са-марқанд давлат университети фи-зика ва меҳнат таълимини ўқитиш методикаси кафедрасида катта ўқи-тувчи, доцент, Ўзбекистон Респу-бликаси Олий ва ўрта-маҳсус таълим вазирлигига қарашли ўрта-маҳсус

касб ҳунар таълими маркази, ўр-та-маҳсус касб ҳунар таълимини ривожлантириш институтида бош илмий ходим, бўлим бошлиғи ва-зифаларида ишлади.

Домла умумтаълим мактабларида меҳнат ва касб таълими концепция-сини ишлаб чиқишда иштирок этган муаллифлардан бири саналади.

Кўп йиллик илмий фаолияти

Талабани мажбуран ўқитиш, ёздириш мумкин, лекин фикр-лашга ўргатиб бўлмайди.

Ҳақиқий билим эса фикрлаш жара-ёнида олинади. Англамаган билим инсон миясида кераксиз ахборот сифатида тураверади. Шунинг учун таълим сифатини оширишда асо-сий эътибор талабаларда билимга бўлган қизиқишни қучайтиришга қаратилиши лозим.

ТАРИХ

фанини қандай қизиқарли ўқитиш мумкин?

Қизиқишни шакллантиришда инсонни ҳа-ракатга келтирадиган нарсаси бу - эҳтиёж, яъни инсон нимага эҳтиёж сезса, ўшани қондириш-га ҳаракат қилади. Айтилайлик, инсон чанқаса, у дарҳол сув ичишга интилади. Демак, талаба би-лим олишга қизиқса, унда билим олишга эҳтиёж шаклланади.

Донишмандлардан бири "Инсон минглаб фан-ларни билмаслиги мумкин, лекин фақат тарихни билиб ҳам маълумотли бўлиши мумкин. Тарих-ни билмаган одам ўзини тасодиф деб ҳисоблаб, нима учун яшаётганини ҳам англаб ололмайди" деган эди. Инсон тарихни билмасдан файласуф ҳам, сиёсатшунос ҳам, социолог ҳам, иқтисодчи ҳам бўла олмайд.

Тарихни билиш инсон фикрлаш қобилиятини қучайтиради. Инсон фикрлаши учун унга ижтимо-ий воқеаликлар тўғрисида маълумот керак. Ана шу маълумотни тарих фани беради. Фикрлашнинг аҳамияти шундаки, ушбу жараёнда янги гоёлар пайдо бўлади. Фикрлаш қобилияти кучли бўлиб борган сари инсонда буюк кашфиётлар қилиш имконияти ҳам ошиб боради, ижтимоий тафак-курни шакллантиради. Бундай тафаккурга эга бўлган инсон ижтимоий муаммоларни бошқалар-дан кўра эртароқ англаб олишга, ўша муаммонинг сабабини аниқлашга ва унинг ечимини топишга қодир бўлади.

Энг самарали дарс жараёни бу талабада қи-зиқиш уйғотиш билан боғлиқ. Қизиқиш шаклан-ган ҳолда ўқитишни самарали қилишда қиёслаш услубидан кенгроқ фойдаланиш лозим. Айниқса, тарих фанида бу усул яхши самара беради, чун-ки ўтмишни ҳозирги кун билан қиёслаган ҳолда ўрганиш келажакни башорат қилиш имкониятини, яъни эртага қандай ҳаракат қилиш керак, деган саволга жавоб беради.

Тарих фани инсоният жамиятининг вужудга келиши ва ривожланиши қонуниятларини ўрга-нишда ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларидаги воқеа ва ҳодисаларни таҳлил қилади. Бугунги кунда нафақат Ўзбекистон, балки глобал инсо-ният жамиятининг энг долзарб муаммоси ижти-моий тартиб барқарорлигини таъминлаш билан боғлиқ бўлмоқда. Чунки ҳозирда мавжуд барча глобал муаммолар, инсоният таҳликага солиб қўйган коронавирус пандемияси ҳам ижтимоий тартибнинг барқарорлиги таъминланмаганлиги билан боғлиқ.

Буюк алломалар - Хоразмий, Беруний, Ибн Сино ва Фаробийларнинг етук илм эгаси бўли-шида улардаги билимга қизиқиш ва ирода муҳим омил бўлган. Барча жамиятшунослик фанлари-нинг асосида ётган тарих фанини ўқитишда қиёсий таҳлил услубидан фойдаланиш инновацион ён-дашуви бўлиб, талабаларнинг нафақат билимини, балки дунёқарашини ҳам ривожлантиради.

Фарход НАБИЕВ,
Самарқанд давлат университети
профессори.

давонида меҳнат ва касбга йўнал-тириш таълими бўйича намунавий ва ишчи ўқув дастурлари, дарс ишланмалари ва назорат ўлчов материаллари, тасвирий санъат ва чизмачилик, музика, жисмоний маданият бўйича намунавий ва ишчи дастурлар тайёрлади.

У биринчи "Миллий дастур" пой-насини тайёрловчи ишчи гуруҳ аъзо-си бўлиб, 2 та монография, 20 та ўқув қўлланма, 27 та услубий қўлланма ва тавсиялар, 11 та маърузалар матни, 5 та ўқув услубий макмуа яратди.

Баҳриддин ака турмуш ўртоғи Ҳамид ая билан тўрт ўғил ва бир қизни тарбиялаб, жамиятда ўз ўрни-га эга инсонлар қилиб вояга етказди.

Халқ таълими аълочилиси Б.Му-ранов яқинда 62 ёшида вафот этди. Унинг ёрқин хотираси оила аъзолари, дўстлари ва яқинлари қалбда абадий сақланиб қолади.

Абдихолик АРЗИҚУЛОВ.

БУ КУНЛАРГА ЕТГАНЛАР БОР

Самарқанд шаҳрида истиқомат қилувчи Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси Михаил Колмогоров ҳам уруш йилларини ички бир ўқинч, армон билан эслайди.

– Ҳеч ёдимдан чиқмайди, – дейди отахон. – 1945 йил 1 март куни 2-Белоруссия frontiда яраландим. Машинада беш киши эдик. Душман самолёти биз томонга бомба ташлади. Елкамдан яраландим. Дарҳол ҳарбий госпиталга олиб келишди. Кейин Пенза вилоятига. Бомба қолдиқларини шифокорлар қанча уринишмасин, топа олишмади. Ҳамон у менга урушнинг дахшатларини ёдга солиб туради. 9 май эрта тонгда ҳамшираларнинг, яраланган аскарларнинг ҳайқириғидан уйғондим. Ҳайрат билан уларга боқдим. Барча хурсанд эди. Шунда билдимки, биз ғалаба қилгандик.

Асли новосибирсклик Михаил Колмогоров 1943 йил 13 февралда ҳарбий хизматга чақирилди. Олти ой радиооператорликка ўқиди. Кейин Москвага Кубинка райони, кейин 2-Украина фронтга олиб келинди. У ерда М.Колмогоров радиооператор бошлиғи бўлиб, икки нафар ёрданчиси билан фронт ортида немислар ҳаракатини, улар жойлашган жойини аниқлаш ишларини олиб борди.

1944 йил апрелда 2-Белоруссия фронтда хизмат қилиб, 1945 йил 1 мартда яраланди. Уруш тугагач, 1947 йилнинг кузида Кемерово

шаҳрида ўқишни давом эттирди. 1949 йилда Туркистон ҳарбий округига юборилди ва Михаил Колмогоровнинг фаолияти Самарқанд билан боғланади. – Урушдан кейинги йилларда Бухоро ва Самарқанд шаҳарларида ишладим, – дейди М.Колмогоров. – Нафақага чиқиб ҳам уйда ўтирганим йўқ. Мактабда дарс бердим. Кейинчалик Самарқанд давлат университети ҳарбий кафедрасида ишладим. Турмуш ўртоғим билан икки нафар қизни воёга етказдик. Бугун невараларим, чевараларим, звараларим дунёнинг турли бурчакларида яшаса-да, ҳар йил келиб кўриб кетишади. Шунингдек,

байрамларда ўқувчилар, ички ишлар ходимлари ҳолимдан хабар олиб туради. Бу йил Президентимиз томонидан Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларига 10 миллион сўмдан бир марталик пул мукофоти берилишини эшитиб хурсанд бўлдим. Бундай эътибор ва эъзоздан фақат ва фақат яшагинг келади.

Юрт учун жонини ҳам беришга тайёр бўлган уруш қаҳрамони бугун 95 ёшда. Унинг кўксини умри давомида кўрсатган жасоратлари, қаҳрамонликлари учун олган орден ва медаллар безаб турибди. Уларнинг ҳар бирини олган санаси, воқеаси ҳамон унинг ёдида.

шаҳар қамоқхонасида хавфсизлик хизмати ходими бўлиб ишлади. Кейинчалик нафақага чиққунча, Самарқанд шаҳар ички ишлар бўлимининг Боғишамол тумани хавфсизлик бўлимида фаолият юритди. 37 йил ички ишлар идораларида фаолият юритган Тожибой Ҳамзаев оилада ҳам, фарзанд тарбиясида ҳам тартибни биринчи ўринга қўйди. Турмуш ўртоғи Мусаллам Файзиева билан 3 ўғил, 1 қизни воёга етказди. Тожибой бобо ҳаётининг унутилмас кунлари муҳрланган альбомни қўлига олarkan, беихтиёр кўзларида ёш билан “Биз кўрган кунларни кўрманглар, болам”, дея қўлларини дуога очди.

**Насиба ЖОНТЎРАЕВА,
Замира БАЛТАЕВА (фото).**

Уруш йилларида Самарқанднинг Мотуруд маҳалласидан ҳам минглаб йигитлар фронтга, ҳарбий заводларда қурилиш ва темирйўл хизматларига жўнатилди. 1945-1947 йилларда эса улардан фақат 300 га яқини уйларига қайтиб келди. Хўжамурғон қишлоғидан Раҳимов, Файзиев ва Сатторовлар оиласидан тўрттадан ака-укалар урушга сафарбар этилган. Сатторовларнинг барчаси урушда ҳалок бўлган. Раҳимовлардан ҳам, Файзиевлардан ҳам уч киши урушдан қайтиб келмаган.

Уруш йилларида мотурудликлар жангда ва меҳнатда жасоратли инсон, айна пайтда бағрикенг дўст сифатида кўриндилар. 1941-1942 йилларда душман босиб олган Украина, Белоруссия ва Россиядан кўчирилган яҳудий, қрим татарлар, меҳсети туркларидан ўнлаб оилалар аҳоли уйларига жойлаштирилди.

Уруш жангтоҳларидаги воқеалар ҳозирги ёшлар учун эртатка айланб бормоқда. Шу ҳудуддан чиққан уруш қатнашчилари, уларнинг матонатлари ҳақида барчаси ҳам хабардор эмас. Мисол учун, Низом Мансуров Сибирдаги ишчи батальон сафида жангларда иштирок этиб, қаҳрамонлик намуналарини кўрсатган. Маҳмуд Арипов эса Белоруссия фронтининг 120-гвардиясида ўқиб бўлган. 336-гвардиячи полкнинг батальон командири даражасига кўтарилган. Гомель вилояти Рогачев туманининг Витчин қишлоғини фашистлардан озод қилишда қаҳрамонларча ҳалок бўлган. Рогачев шаҳрининг марказида ўрнатилган ёдгорлиқнинг мемориал доскасида номи ёзилган,

бешта қаҳрамондан биттаси бизнинг ҳамқишлоғимиз М.Ариповдир. Ёдгорлик доимо гулларга кўмилган бўлиб қаҳрамон руҳи ардоқланиб келинмоқда.

Ҳозирги кунда Мотуруд қишлоғининг юздан ортқ Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларидан бир киши Фазлиддин бобо Аслиддинов ҳаёт.

Ф.Аслиддинов 1924 йил 25 декабрда Пайариқ тумани Аючи қишлоғида туғилган. Самарқанднинг Мотуруд даҳаси Хўжамурғон маҳалласида улғайди. Мотуруд қишлоғидаги 31-тўлиқсиз ўрта мактабни битириб, 1939 йилда Самарқанд педагогика билиб юртига ўқишга киради. Билим юртини 1942 йил битириб, иш фаолиятини Зомин туманидаги ўрта мактабда ўқитувчиликдан бошлади. 1942-1946 йилларда совет армияси сафида хизмат қилади. 1945 йил узок шарқ fronti тарихида совет Япон урушида қатнашган. Урушдан қайтиб келиб Самарқанд тиббиёт институтига имтиҳонсиз ўқишга қабул қилинади. Институтни имтиёзли битириб, аспирантурага ўтаб, 1957

йилда номзодлик диссертациясини ҳимоя қилади. 1960-1990 йилларда ички касалликлар кафедрасида ассистент, доцент лавозимларида фаолият кўрсатган.

Ф.Аслиддинов ташаббуси ва фаол иштирокида Самарқанд тиббиёт институти тарихи музейи ташкил этилиб, унга ўзи 2015 йилгача раҳбарлик қилди.

Дарвоқе, Ф.Аслиддинов билан бирга маҳалла тарихига оид «Мотурудим - фаҳрим» китобини ёзганмиз. Бу китоб республикамиздаги ижтимоий-сиёсий тадбирларга ҳозиржавоблик билан яратилган нашр сифатида юксак баҳоланди. У киши Мотуруд маҳалласи тарихи, вилоят солиқни сақлаш тизими тарихи бўйича мутахассис. Фазлиддин ота 6 фарзанднинг отаси, 26 нафари, 61 эвара ва 5 чеваранинг меҳрибон дуоғўй бобоси. Отахон уларнинг ардоғида, иззат ва ҳурматда яшаб келмоқда.

**Неъматхон НИЗОМОВ,
Самарқанд шаҳар
Мотуруд маҳалласи
нуронийлар кенгаши
раиси.**

ОҚДАРЁ “ОҲ!” УРГАН ЗАМОН

3-синфда ўқир эдим. Мактабимизга ҳақиқий, урушга қатнашган бобо келди. Муртазо бобо! У киши бўйинимга қизил галстук тақди, мен шеър айтдим. Негадир ўқитувчилар, ҳатто, бобо ҳам йиғлади, кўзларини рўмолчаси билан артди. Мен ҳам бобога қизил галстук тақдим. У киши уруш ҳақида гапирди, рости, мен кўрқдим. Бобо биздан икки синф юқори ўқийдиган мактанчоқ Муроднинг отаси эди. Мурод менга қараб кўлди, у милликлар, ўлган одамлар, бомбалар, портлаган шаҳарлар, қулаган уйларни Муртазо бободан эшитавериб ўрганиб қолган шекилли, миқ этмади, ундан бошқа ҳаммамиз кўрқдик. Гитлерни шу қадар ёмон кўриб кетдикки, ундан бизни қутқаргани учун бобога гуллар бердик, қарсақлар чалдик.

Мактабдан чиқиб, отамнинг ёнига шошилдим. Кеч бўлди, отам даладан қайтди, дастурхон атрафида ўтирдик.

– Ота, сиз ҳам урушга борганмисиз?.. Гитлерни кўрганмисиз?

– Йўқ.

– Нега? ...

Айни дамда отамнинг урушга борганлигини, Муртазо бободек қаҳрамон бўлишини, Гитлерни менинг отам ўлдирган бўлишини шу қадар истадимки, афсус, отам индамади.

Отам – Жиян бобо Маматов 47 ёшда бўлганда мен туғилган эканман, ўша пайти отам 60 ёшда, билдирмай ичимда ҳисобладим, уруш бошланганда отам 37 ёшда бўлган экан. Нега урушга бормаган? Овқатланиб бўлгунимизча отам ҳам, мен ҳам гапирмадик. Тушакка ёнбошлагач, яна отамга суйкалдим.

– Ота, Муртоз бобо Собир Раҳимов деган генерал билан Берлингача борган экан, бугун мактабимизга келди. Бизларни немислардан қутқаргани учун у кишига гуллар бердик. Мурод роса мактанди. Сиз нега урушга бормагансиз?

Отам ҳам уруш ҳақида бирор сўз айтаришкан деб юзларига термудим. Отам чуқур нафас олди, елкамга қўлини оғир ташлади:

– Мени урушдан олдин отиб қўйишган, қизим.

– Ким отган?!

– Қароқчилар...

– Вой!...автоматданми?!

Отам мийғида кўлди, қўлимдан ушлаб, кафтимни секин чап тирсагига қўйди.

– Шу тирсагимнинг букилмаслигини биласанми, қизим? Босмачилар мени

қўлимдан айиришди, майиб қилишди, шунинг учун урушга борулмадим. Мени ҳарбийга олишмади.

– Муртоз бобонг мендан 17 ёш кичкина, уруш бошланганда мен колхозда мудир эдим, у 19 ёшда эди, – деди отам мени янада тинчлантириш учун. – Муртозга ўхшаган забардаст йигитлардан 102 нафарини урушга жўнатдик.

– Эҳе... улар шунча кўпими, ота? – Кўп эди... минглаб эди улар.

– Нега бошқалари мактабга келмади?

– Келади қизим, келади. Сизлар чақирсаларинг келади. Фақат ...

– Нима фақат...

– 80 нафар боболаринг келолмайдими?

– Нима учун? Улар ҳам туманда адашмб, немисларни кўрмай қолганими?

– Жуда узок жойларда, урушда ҳалок бўлди улар, қишлоғимизга қайтиб келмади, Мастура опангнинг отасидан ҳам қоракат келди.

– Қора хат ўлган оталардан келади-ми?

– Ҳа, қизим.

– Бечора Мастура опам, шунинг учун йиғлаган эканда, Муртазо бобони кўриб а?

Орадан йиллар ўтди. Олий маълумотли адабиёт ўқитувчиси бўлдим. Худди ўша мактабда иш бошладим.

Отажоним доим ёнимда бўлди. Отам ва Муртазо бободан сўраб, маҳалламиздан урушга кетганлар, ҳалок бўлганлар, омон-эсон қайтганлар ҳамда фронт ортидаги ҳамқишлоқларимизнинг меҳнат, ҳаётини ўргандим, китоб ёздим.

Мактабимизда музей ташкил қилдик, мактаб ҳовлисида урушда ҳалок бўлган ва бедарак кетган қишлоқдошларимиз хотирасига ёдгорлик тоши ўрнатдик.

Орадан яна йиллар ўтди. Ғалабанинг 40, 45, 50, 60, 70 йилликларини нишонладик. Бугун 65 ёшдаман, Ғалаба эса 75 ёшда. Аслида ҳаётнинг ўзи қурашлардан, урушлардан иборат экан.

Оқдарё туманидан урушга кетган 4329 нафар йигитнинг 1881 нафари уйига қайтди, холос, 92 нафари бедарак кетди, 2356 нафар навқирон йигитларимизнинг жисми уруш оловлари орасида, жасадлари бегона юртларда, номаълум ўлкаларда кўним топди. Тўрт ярим минг онанинг кўз ёшлари Оқдарёнинг бағрини куйдирди, тўлқинларини тоширди, соҳилларини ёндирди. Ҳалок бўлган икки ярим минг йигитнинг доғи оталарнинг қаддини дол, умрини завоқ қилди.

Тарихимизнинг тирик гувоҳлари бўлган – урушдан қайтган оталаримиздан кундан-кун, бирма-бир жудо бўлавердик. Туманимизга қарийб икки минг киши урушдан омон қайтиб келган эди. Ҳозир

чи, улар ёнимизда борми? Ўтган йил хотира кунда қаҳрамонларимизнинг фақат 3 нафари ҳаёт эди. Бу йил-чи? Бугун 160 мингта яқин Оқдарё тумани аҳолисининг ичида, фақат бир нафаргина... фақат, бир нафаргина Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси яшамоқда. У киши – менинг болалиқдан табаруқ қаҳрамоним. – Ўзбекистон маҳалласининг Равот қишлоғида яшовчи Муртазо бобом. 1926 йил 4 март куни туғилган, 1944 йилда урушга

кетган, Берлингача жанг қилган, ҳарбий хизмат бурчини ўтаб, 1948 йилда юртига қайтган, Мунаввар онажонимиз билан бахтли яшаб, ёлғиз фарзанди Муроджонни улғайтириб, ҳозирда 19 нафар невараларини суюб яшаётган бобом – Муртазо Эшпўлатов! Тирик тарих, Оқдарё “оҳ!” урган замонларнинг ягона гувоҳи.

Ўтган сафар борганимда анча бетоб эдилар. Бобо урушдан қайтгандан сўнг, колхозда ҳисобчи ва бошқа ҳар хил маъсулиятли вазифаларда тиним билмай ишладилар. Таниш-билиш, ошна-оғайнилари жуда кўп, меҳмондўст инсон. Шунинг учун ҳар байрамда илгарироқ ҳаракат қиламан, зора, кўпроқ вақт суҳбатларида бўлсам дейман.

Бобонинг уйига кириб боришим билан ҳар галгидек, набиралари югуриб, қаршимга чиқибди, кейин келини Нуртош опа, ўғли Мурод оғамиз...

– Бобом қалай? Қабул қиладилар-

ми, тетикми ўзлари? – сўрадим ҳазил аралаш.

– Бобонгиз михдай, – деди Мурод ичкарига ишора қилиб.

– Нахотки, ваҳимага тушмадиларми, ишқилиб? Ҳар қалай, шу балони бобо-жонга билдирмасаларинг бўлмасмиди?

– Отам ҳаммадан олдин эшитиб, тартибларини тузиб ташладилар. Мана кўрмайяпсизми?..-деди Мурод яна мактаниб, барча оила аъзоларининг тақиб олган ниқобларини кўрсатар экан. Сиз ҳам тақиб олинг, замондош, йўқса, жаримага тортадилар.

Хона янада файзли бўлибди. Тўрдаги тахмонда бобонинг 1947 йилда, Берлинда тушган сурати турибди. Навқирон йигит ҳарбий либосда виқор билан курсида ўтирибди. Илгичда бобонинг қатор орден ва медаллари тақилган чиройли костюм.

– Ассалому алайкум, бобожон, яхшимисиз? Қайфиятингиз, соғлигингиз... Мен...Ойгулман.

– Ҳа-а, Ойгул қизим, Жиян акамнинг қизи, хуш келибсан.

Бобонинг қоқ суяк бўлиб қолган, автомат кўндоғидек қаттиқ, аммо, иссиққина қўлларидан тутдим, отанин нуроний чехраси очилиб, ўпкаси бир тўлиб бўшанди. Кўзлари сал хира тортган бўлса-да, ҳар қандай кишини сиғиратидан танийди. – Нима гап, бобо, айтаверинг...?

– Нечта бўлди?

– Тушунмадим...

– Нечта одам ўлди?

– Ҳа-а-я, вирусданми? Беш киши ўлди.

– Ваҳ, – деди бобо, тиззасига бир муштлаб.

– Кечагина тўртта эди-я...

– Ўзбекистон бўйича бешта... – тинчлантирмоқчи бўлдим отахонни.

– Дунё бўйича бўлмайдами? Нега одам ўлади? Шундай тинч замонда-я?

У замонлар ўлимдан қутулишнинг чораси қўлга қурол олиш эди. Бу урушнинг чораси уйда ўтириш бўлди, юзга ниқоб тақиб бўлди. Сен нега уйингда ўтирмай, кўчада юрибсан?

Ё тавба, бободан бу гапни асло кутмаган эдим. Мулзам бўлдим. Мен нодон яна бобони пандемиядан асраш керак деб, ҳимоя излаб юрибман-а.

– Уруш йиллари одамлар очликдан уйда туролмасди, сизлар эса тўқликдан, шўхликдан уйингизда ўти-

ролмайсиз. Сенга мақола керакми? Шунга келдингми? Ол, ёз, одамларга айт. Омон қолай деса, ҳаммаси уйда ўтирсин, қонунни ҳурмат қилсин, ҳукуматни ҳурмат қилсин! Бу балодан халқни интизом қутқаради, интизомсизлар эмас, ҳукумат қутқаради, ҳукуматпарастлар эмас!

– Ёзаман, бобо, албатта ёзаман, айтганингиздек, уйимда ўтириб ёзаман. Насиҳатларингизни ҳамма ўқийди. Сизни соғиниб келгандим.

– Соғинсанг, карантиндан кейин кел.

– Хўп бўлади.

Тамом. Бошқа бирор гапга ўрин қолмади. Йўлга чиқдим. Худди, 3-синфдалигим каби, ўша ўн ёшли қизалоқдек, мактабда Муртоз бобо билан учрашувда қандай ҳаяжон билан уйга қайтган бўлсам, ҳозир ҳам қалбимда муқаддас бир туйғу билан ошноман. Замонларнинг зайли шундайки, энди мен отажонимга, онажонимга эмас, аксинча, болаларим, набираларим менга савол берадилар.

Ана шундай кайфият билан уйга етиб келдим. Машинадан тушишим биланоқ атрофимни тол новдасидан камон ясаб олиб, зерикканларидан ҳовлимизда уруш-уруш ўйнаётган ўғил, қиз набираларим, куршаб олишди. Ҳаммасининг юзида ниқоб, қўллариди чўпнайза, роса чулдирашди:

– Она, Гитлерни ўлдирган бобони кўриб келдингизми? Эз-ў-ў-ў-ўрми? У кишиниям юзида “маска”си борми?

– Ҳа, у киши ҳам “маска” тақибди, коронавируси ана шундай тартибда ўлдиряпти. Эшитинглар, Муртоз боболаринг айтди, яқинда карантин тугайди. Биз душманни енгамиз!

– Уре-е-е-е! – Болалар хурсандлигидан боққа томон югуришди. – Биз енгамиз, Муртоз бобо айтдилар, карантин тугайди!

Мен эса, хонамга кириб, ниқобимни чиқинди қутига ташладим, бор имконим, вужудим билан бобожоним айтган топшириқларни бажаришга киришдим.

Ойгул МАМАТОВА,

Ўзбекистон Ёзувчилар

уюшмаси аъзоси.

(Мақоланинг
тўлиқ
матнини
zarnews.uz
сайтида ўқинг).

ХОТИРА ЎЧМАС

Генерал Собир Раҳимов:

«Бир қадам ҳам ортга чекиниш йўқ!»

Ўзбекиннинг биринчи генерали, мард ва жасур кўмондон Собир Раҳимов ҳақида эшитмаган киши бўлмас керак. Камина бундан ўттиз-ўттиз беш йиллар аввал радиоэшиттириш кўмитасида ишлаган кезларимида Собир Раҳимовнинг мислсиз қаҳрамонлиги ҳақида кўплаб эшиттиришлар тайёрлаганман. Қуйида урушда бу жанговар шахс билан доим бирга бўлган адъютант А.Ашуров билан ўтказган суҳбатдаги айрим маълумотларни келтиришни лозим топдим.

- Собир Раҳимов 1902 йилда Тошкент шаҳрида туғилган, - деганди майор А.Ашуров. - 1922 йилда ҳарбий хизматга жўнаб Бокудаги ҳарбий мактабда тахсил олади ва Самарқанддаги ўзбек отлик дивизиясида ҳарбий фаолиятини бошлаган. Иккинчи жаҳон уруши бошлангунга қадар маъсул лавозимларда ишлаган.

1941 йил июль ойида у танк дивизияси таркибидagi полк командирининг ўринбосари бўлди. Биз бирга эдик. Полкимиз Фарбий фронтда, Смоленск ва Ростов шаҳарлари учун кечган жангларда иштирок этди. «Бир қадам ҳам ортга чекиниш йўқ!». Бу Собир Раҳимовнинг шиори эди. Шу боис душманга қарши қатъиятчан зарбалар бердик, улар чекинишга мажбур бўлди. 1941 йил декабрда Раҳимовнинг жасорати учун дивизия командири имзоси билан тақдирлов варақаси келгани кечагидай ёдимда. Унда шундай дейилган эди: «Большие Салы қишлоғидаги жангларда полкни жасурлик билан бошқариб, ўз ибрати билан жангчиларни жангга қўриб, душманга

катта талофат етказди. 28 ва 29 ноябрда Ростов учун жангда унинг раҳбарлигидаги полк Ростовни биринчи бўлиб ишғол этди ва Каменоломня районидаги кириб борди. Ўртоқ Раҳимов ҳукумат мукофоти - «Қизил Байроқ» ордени билан мукофотланган».

1942 йил ёзда Собир Раҳимов дивизия командири этиб тайинланди. Ўзбек ўғлонининг жанговар салоҳияти, саркардалиқ қобилиятига яраша берилган бу вазифа биз учун шараф эди. Бу пайтда Вермахт Қизил армияни Волгага тақаб қўйган эди. Дивизиямиз Шимоллий Кавказ мудофасини ўз бўйига олди ва немис қўшинларининг Кавказ нефитига етиб келишларига йўл қўйилмади. 1942 йил кузида дивизия Туапсени мудофаа

қилиб, немисларнинг Қора денгизга чиқишларида тўққонлик қилди. Дивизиямиз учун энг оғир жанглардан бири 23 сентябрда бўлди: душман унга қарши артиллерия ва 75 та самолёт ҳужумидан кейин қаршига ярымта полк пиёда қўшинларини, бешта танк, 11 бронетанк ва бронемашиналарни ташлади. Собир Раҳимовнинг тактик ҳаракатлари натижасида жангчилар барча ҳужумларни қайтарди ва ортга чекинмади.

1943 йил мартда Раҳимовга генерал-майор унвони берилди. Ўшанда ўзбек аскарлари қанчалик фахрланганини тасвирлаш қийин. Шу тариқа полкимиз жангчиларини ардоқлаб «Раҳимовчилар» деб атайдиган бўлишди. Оддий халқ ичидан чиққан меҳрибон инсон Собир Раҳимов ҳар бир аскар учун туғилган оғадек бўлиб қолган эди. Биз Собир ака тимсолида ўзбекининг ҳақиқий гурурини,

матонатини кўрардик ва у кишидан ўрнак олишга интилардик.

1944 йил ноябрь ўрталарида Собир Раҳимов Шарқий Пруссияда жанг қилаётган 37-гвардия ўқчи дивизияси кўмондонлигини олди. Дивизиямиз душман мудофаасининг уч чизигини босиб ўтиб, душмanning юзлаб аскарларини асирга олди. Белоруссияда кечган жангларда эса Собир Раҳимовнинг кўмондонлик маҳоратига маршаллар тан берганди.

1945 йил 26 март куни генерал-майор Собир Раҳимов қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Бу машҳур хабар ҳар бир ўзбек ўғлонининг қалбини ларзага солди.

...Иккинчи жаҳон урушидаги гала-

банинг 20 йиллиги арафасида - 1965 йил 6 май куни СССР Олий совети президиуми генерал-майор Собир Раҳимовга Совет иттифоқи қаҳрамони унвони беришга қарор қилди. Бу олий ҳарбий нишон чин маънодаги ҳарбий саркарда, командир жанг майдонидаги ботир йигитнинг мардлик, тенглаб бўлмас афсонавий жасоратига муносиб тақдирнома эди.

Мен А.Ашуровнинг гапларини гурур ва ҳаяжон билан тинглардим. Шунинг учун қачон Тошкентга борсам, албатта, Собир Раҳимов ҳайкалинини зиёрат қилар эдим. Аммо унинг ҳайкали олиб ташланганида юрагим дарз кетгандек бўлди. Бироқ Президентимиз Шавкат Мирзиёев сазъи-ҳаракати билан бу улугвор ҳайкал Тошкентда барпо этилган «Ғалаба боғи»да ўрнатилганидан қувондим.

Яқинда яна бир маълумотни ўқиб қолдим. «Ғалаба боғи»да барпо этилаётган «Шон-шараф» музейи фонди генерал Собир Раҳимов ҳақидаги янги ноёб маълумотлар билан бойитилмоқда экан. Жумладан, республика ҳарбий прокуратураси ташаббуси билан Собир Раҳимовнинг Россия Федерацияси Мудофаа вазирлиги марказий архивидида сақланаётган шахсий йўлма жилдидagi зарур ҳужжатлардан нусхалар олиниб, китоб ҳолида чоп этилибди. Бу Собир Раҳимов жасоратини чуқур ўрганишга кенг имконият яратди. Умуман, қаҳрамон аждодимиз, ўзбек ўғлони, биринчи генералнинг шон-шухрати қалбимизда ўчмас маёқ бўлиб, абадий қолади.

Жумақул КАРИМОВ.

Равшанми,
ёки бир қаҳрамон

Халқимиз ўз қаҳрамонларини ҳамisha эъзозлаб келган. Юрт озодлиги, эл манфаати учун жон фидо қилганларнинг номи мангуликка дахлдордир. Равшан (аниғи Ражаб) Маҳмудов ана шундай ботирлардан бири эди. У жанг-гоҳларда қаҳрамонларча ҳалок бўлди. Унга Совет иттифоқи қаҳрамони унвони берилганди.

Минг афсусли, юксак мукофот эгасига топширилмасдан қолди. Яна бир таассуфли жойи шундаки, Р.Маҳмудовнинг қариндош-уруғлари ҳалигача топилган эмас. Хуллас, қаҳрамон, мабодо у ҳалок бўлган бўлса, оила аъзоларига топширилиши лозим бўлган Олтин Юлдуз ҳамда бошқа мукофотлар ҳамон собиқ СССР Мудофаа вазирлигининг марказий архивидида сақланмоқда.

Ҳарбий хизматни ўтаб келган йилларим Самарқанд шаҳридаги Рудакий номли 5-ўрта мактабда ишладим. Ўша мавзедаги Равшан Маҳмудов номли кўчада истиқомат қилганман. Хотираси абадийлаштирилган бу одам ким бўлган экан, деган савол тез-тез хаёлимга келарди. Айримлардан бу ҳақда сўрадим ҳам. Лекин ҳеч ким аниқ бир жавоб бера олмади. Ўз юртдошимиз ўтмишини билмаслигимиз мени изтиробга солди.

Хўш, ким бўлди экан бу одам? Қандай хизматлари, мардликлари туфайли бундай юксак шарафга муяссар бўлган?

Шунинг учун мустақил изланишга, имкони бўлса, қаҳрамоннинг кимлигини аниқлашга жазм этдим. Н.Г.Березнякнинг «Ўзбекистон» нашриётида чоп этилган «Ўзбекистонлик Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари» (1984 йил) китобида Маҳмудов туғрида шундай ёзилган: «1925 йилда Самарқанд туманининг Сибё қишлоғида туғилган. Ўзбек. Совет армиясига 1943 йилда Самарқанд вилоятининг Сибё тумани ҳарбий комиссарлиги томонидан қақчил-

ган. Оддий аскар. 145-ўқчи дивизиясининг 1323-ўқчи полки 1-батальони ўқчиси».

Дастлабки маълумотномада қаҳрамон хизмат қилган дивизиянинг 145-деб нотўғри кўрсатилгани изланишни анча чалкаштириб, кейинга суриб юборди. 1988 йилнинг ёзида керакли ҳужжатларни расмийлаштириб бўлган, СССР Мудофаа вазирлигининг Подольск шаҳридаги марказий архивидида 145-дивизияга дахлдор ҳужжатларни синчиқлаб ўргандим. Ўша ердаги мутахассислардан маслаҳат сўрагандим, масала равшан бўлди: Маҳмудовнинг дивизияси 145-экан, 415-ўқчи дивизия экан!

Дарвоқе, кейинчалик китоб муаллифи Николай Березняк билан учрашдим. У «Ноширлар тезроқ тайёрлаб топширинг, деб шоширишгани» деди ва уэр сўради. Мукофот варақасида қаҳрамоннинг номи «Рожан» деб ёзилган. Аслини олганда Равшан, Рўшан маънодош бўлиб, кенг тарқалган исмлардандир. Лекин, барибир Равшан бошқа, Рўшан бошқа. Манзил аниқ кўрсатилмагандан кейин қаҳрамоннинг қариндошлари топилмаганига шу сабаб бўлганикин?

Орадан бир йил ўтиб яна Москвага йўл олдим. Таътил кунларини архивнинг ўқув залида эртадан кечгача ҳужжат ўрганиш билан ўтказдим. Тўплаган маълумотларимнинг барини биргина мақолада баён этиш қийин. Маҳмудов хизмат қилган 415-қизил байроқдор, 2-даражали Суворов орденли Мозир ўқчи дивизияси Марказий фронтдаги 61-армия таркибиди бўлган. 1941 йил 18

Отамга ўхшагим
келади

Ёшим етмиш бешдан ошаётгани, ғалаба кўнига тайёргарлик кўраётганимиз учунгина эмас, нима учундир, ҳаётимизнинг ҳозирги ҳолатида тақдир синовларидан матонат ва ирода билан ўтган, оилага, элга, жамиятга хизматни Аллоҳнинг иродаси деб билган пада-рибузрукворим ҳамда волидаи муҳтарамамни йўқлагим келди. Чунки бугун биз ҳаётимизда, назаримда, бундай инсонларнинг фазилатларига жуда катта эҳтиёж сезяпмиз.

1942 йил туман ҳарбий комиссариатининг энди-гина ишга тушган ҳовлисига Нарпай, Пахтачи, Хатирчи ва Нурободдан келган бир гуруҳ ёшлар тўпланган. Улар орасида ака-ука Наби ва Ғани Норқулов ҳам бор эди. Зирабулоқ темирйўл станциясидан жўнаган эшелонда ака-ука иккита вагонга тушишди ва Смоленск шаҳрига йўл оладилар. Надоматлар бўлсинки, отаганим ўз жигарини қайтиб кўра олмади. Ҳар қанча ахтармайлик, Ғани амакнинг дарагини топа олмадик. Кейинчалик уруш бўлган ҳудудлар бўйлаб қилган саёҳатимда уруш қурбонларига ўрнатилган деярли барча ёдгорликлардаги ёзувларни ахтариб чиқдим, аммо улар орасида Ғани Норқулов фамилияси йўқ эди.

Отам билан фронтдаги воқеалар туғрисида кўп гаплашгим келарди. Лекин ҳар гал у киши воқеаларни батафсил айтишдан тийиларди.

- Қўй, болам, у кунларни эслатма, - деб кўзига ёш оларди.

Аслида отам Сталинград остонасидаги аёвсиз жангга икки оёғидан ҳам ўқ ейди. Оёғидан ҳамширалар снаряд парчаларини қандай териб олганлигини айтганида бутун вужудим титраб кетган. Аммо у киши тузалиб чиққан,

Польшани фашистлардан озод қилишда ҳам иштирок этган.

- Днепр дарёсидан ўтаётганимизда чап кўрагимнинг пастидagi иккита қовурғамга ўқ теғди. Етмиш беш кун госпиталда ётдим. Беш соат операция қилишди. Мени ҳаётга қайтарган ҳарбий жароҳ Жамол Исаев билан ака-ука бўлиб қолдик, - дерди отам.

Ҳақиқатан самарқандлик Жамол ака билан оилавий борди-келдимиз бор эди.

Гарчи отам фронтдаги ҳаётини кўп гапирмасида, у кишининг ботирлиги, мардлигини дилдан хис қилардим. Махалламиздаги, таниш-билишлар ўртасидаги обрўсига ҳавасда эдим. Очиғи, бизни доимо уйда ишлашга, банд бўлишга ундаб турса-да у кишининг ҳар бир топширигини бажаргимиз келарди.

1955 йил Нарпай каналида сув мўл бўлди. Асад ойининг ўрталари эди. Ёўза ҳосилга ўтирган. Отам билан сигирларга ўт олиб келиш учун чиққан эдик. Шу пайт Нарпай каналидаги сув тақсимлагич мириб Ҳаким бобо «Набижон, болам, қизим чўкиб кетди», деб бақира бошлади. Қарасак, каналнинг гумида (бизда сувнинг айланб пастга тортиши шунақа дейилади) қиз бола кўлларини силтаб сувга кириб-чиқяпти. Отам тезда ечиниб, ўзини каналга отди ва қизчани олиб чиқди.

Ҳаким бобо отамни қўчоқлаб, «Иккита ўғлим бор эди, учта бўлди», деб тўнини отамнинг елкасига қарардим. Дарвоқе, Ҳаким бобо 106 ёшида оламдан ўтди. Устозим

Рихард Глюгер билан у киши ҳақида Ўзбекистон телевидениесига лавҳа ҳам тайёрлаганмиз.

Тагин бир нарсасимдан чиқмайди. 1975 йилда отамнинг биринчи марта Ғалаба кунида Оқтошдаги марказий майдонда параддан ўтганини кўрганман. Костюмининг ёқасига ҳавас билан қарардим. Унда Иккинчи даражали Улуғ Ватан уруши, Қизил Юлдуз орденлари ва ўнлаб медаллар порлаб турарди. Отамнинг сафдошлари - собиқ жангчилар Исқандар Ғаффоров, Жамол Исаев, ака-ука Досаевлар ва тутинган укаси Тўхтамурод акалар ҳам гурур билан туришарди.

Онажоним Василага ая тоғаси Абдулла ака билан бошиқристондан уруш баҳонасида Нарпайга келиб қолишган. Рус тилини яхши билганлари учун кўпчиликка ҳужжат тайёрлашга ёрдам беришган. Онам Каттақўрғондаги

Фарзанд эҳтироми

педбилим юртида ўқиб Оғай қишлоғидаги мактабда дарс берган. Отам раҳматлик қишлоғимиздаги кайвони бригадир Ўроқ бобонинг «Васила дегани бало қиз экан. Қисқа муддатда қишлоғимизга киришди қўйди. Нон ёпишда, куви пиширишда, деҳқончиликда, айниқса, кийимларни дазмол қилишда қишлоқнинг мана-ман деган аёлларидан ўтиб кетди», деб мақтаганларини оила даврасида қайта-қайта айтарди.

Айтгандай, 1945 йили уруш тугагандан кейин роса йўқчилик бўлган, қишнинг совуқ келиши таъсирини кўрсатган. Шунинг учун отам билан онамнинг тўйлари битта улоқ сўйиш билан ўтиб кетган.

Эсимда. Онам урушдан кейин Украинадан кўчириб келтирилган Оқтош шакар заводига олиб келинаётган лавлагилардан олиб, уни тандирдаги чўққа кўмиб, нонга қўшиб еганлари-ю шинини тайёрлагани, маккажўхори поясидан тана боқиб, жўхори бошларидан бизларга овқат тайёрлаб берганлигини кўнгли ўқиб-ўқиб айтиб бера эди. Эҳтимол, кимгадир бу гаплар чўпчак туйилар, лекин мен ҳозирги шароитдаги ношуккурларни кўрганда онамдан ҳам баттарроқ ўқиб кўяман.

Отам жуда дўстпарвар ва саёхатни яхши кўрарди. Оиламиз билан саёҳатларга чиқардик. Бу ёқдан аризулик эсдалик совға олиб борса, у ёқдан ҳам эслаб юрадиган совғалар олиб келишга ҳаракат қиларди. Мен ҳам шу йўлни тутганман. Айниқса, отамнинг, онамнинг танишларини, танишларининг фарзандларини эринмасдан бориб зиёрат қиламан. Бизни - уч ўғил ва бир қизни кам-кўстсиз камолга етказган инсонларнинг изларини тавоф қиламан.

Агар ҳаёт бўлганларида ота-онам 95 ёшга тўлардилар. Уларнинг соғинчи қалбимизда нечоғлик америб бўлмасин, бизга кўрсатган меҳрибонлиги, берган тарбияси ҳамisha гуруримизни баланд қилиб туради. Шунисига шукур.

Тоҳир НОРҚУЛОВ.

Уруш бошланган илк кун 1941 йил 22 июндан бошлаб Каттақўрғон шаҳрида ҳам фронтга оммавий сафарбарлик бошланиб кетди. Шаҳарда биринчи бўлиб ёғ-мой комбинатининг ишчи-хизматчилари иккитиёрий равишда шаҳар ҳарбий комиссариатига мурожаат қилди ва 200 нафари фронтга жўнаб кетди. Уларнинг ўрнини хотин-қизлар, болалар ва кексалар эгалладди.

Иккинчи жаҳон
уруши йилларида
каттақўрғонликлар жасорати

Урушнинг дастлабки ойларида Каттақўрғон халқи Беларусь, Украина ва Россиянинг қишлоқ ҳамда шаҳарларидан келтирилган 1200 нафар етим болани ўз бағрига олди. Фронтга аҳолидан 30 минг сўм пул ва шунча миқдорда иссиқ кийим йиғиб юборилди. Каттақўрғон ёшлари фронт учун «Ўзбекистон комсомоли» танк колоннасини тузиш учун 50 минг сўм пул ва 30 минг сўм заём билан ҳисса қўшди.

Каттақўрғон шаҳар ва туман матмурияти Россия ва Украинадан кўчириб келтирилган артеллерия академияси, Гомель пехота қўшинлар мактаби, Краснодар кимё-технология ва Харьков қишлоқ ҳўжалик институтларига ва иккита кўча госпиталга жой бериб, уларнинг фаолият кўрсатишига ёрдамлашди.

Каттақўрғонда Бухоро ва Самарқанд вилоятлари аҳолисидан 90-ўқчи бригада тузилиб, Москва остонасида ва Сталинградда немис-фашист босқинчиларига қарши қаҳрамонларча жанг қилди. 1941 йилда Каттақўрғонда тузилган 213-ўқчи дивизияси ҳам урушда фашистларга қарши қаҳрамонларча курашди. Бу дивизиянинг 4692 жангчиси кўрсатган мардлиги ва жасорати учун давлатнинг орден ва медаллари билан тақдирланди, 16 нафар жангчи эса қаҳрамонлик унвонига сазовор бўлди.

Жангларда кўрсатган жасорати ва қаҳрамонлиги учун Каттақўрғон ҳарбий комиссариатидан урушга юборилган Павел Риндин, Рамел Абдиришин, Сафар Хушазаров, Надежда Попова, Александр Фуковский, Михаил Иванов, Сергей Шейлов, Александр Рудчин ва Сергей Мардвинцевлар қаҳрамонлик унвонини олдилар.

Урушда Каттақўрғон шаҳридан жами 15 минг киши қатнашиб, шулардан 3525 нафари орден ва медаллар билан мукофотланди, 6460 нафар ҳамшахримиз жанг майдонида мардларча ҳалок бўлди. 8000 нафари ногирон бўлиб юртга қайтди.

Каттақўрғонлик Рашид Очилов 24 нафар фашист аскарларини асир олиб мислсиз жасорати учун жанговар қизил байроқ ордени билан мукофотланди.

Сталинград жангида ака-ука Саматов, К.Нарзиев, Ш.Каримов, А.Жўраев, Э.Қобилов, Б.Исанов, К.Бурхонов, М.Авонов, Д.Юсупов, М.Сўяров, Е. Эшмуродов, М.Тошев ва бошқа жангларда Ю.Семедаев, Ш.Сапаров, Т.Ҳасанов, В.Ҳамидов, А.Санаев, Н.Нормуродов, Ж.Шеров, П.Ходжаев, А.Турдикулов, Н.Қадиров мардлик намуналарини кўрсатди.

Каттақўрғонлик қизлар С.Рузиева, Р.Алимова ва С.Давроновалар қаҳрамонларча хизмат қилган бўлса, Ҳамид Саматов юксак бағрикенглик намунасини кўрсатиб

фашистлар босиб олган қишлоқ ва шаҳарлардан келтирилган 14 нафар ота-онасиз қолган болаларни ўз тарбиясига олиб, уларга оталик қилди.

Урушдан соғ-омон қайтган мард жангчилар Д.Ишбеков, Н.Қаюмов, К.Нарзиев, Д.Авезов, Ш.Қамолов, Ф.Ғазизулин, Д.Амиров, М.Жамеловлар урушдан кейин шаҳарда раҳбарлик лавозимларида ишлаб, шаҳарнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишида жонбозлик кўрсатди.

Жумладан, фидойи инсонлардан бири Абдурахмон Узоқов 1941-1944 йилларда армия сафида душманга қарши мардона курашди. 1944-1945 йилларда Давлат хавфсизлиги кўмитасининг махсус мактабини тугатиб, 1972 йилгача турли лавозимларда, жумладан, Каттақўрғон шаҳар бўлинмасида раҳбар бўлиб хизмат қилди. Урушда ва ундан кейинги йилларда юртимизда тинчлик-соқойишаликни таъминлашдаги фидокорона хизматлари учун бир қатор орден ва медаллар билан тақдирланди. Истеъфодаги майор Абдурахмон Узоқов нафақага чиқиб, 1990 йил вафотига қадар «Нуроний» жамғармаси Каттақўрғон шаҳар бўлинмаси раёсати аъзоси сифатида шаҳар ёшларини ватанпарварлик, юртга садоқат руҳида тарбиялашда ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди.

Бу фактлар шаҳар мудофаа ишлари бўлими ва тарихий ўлкашунослик музейи маълумотларига асосан келтирилди.

Мели ЖУМАЕВ,
истеъфодаги майор.

Ражаб?

НОМИНИ ИЗЛАБ

сентябрдан эътиборан Узоқ Шарқ fronti қисмларидан бунёд қилинган экан.

1943 йилнинг 13 август воқеаси бор ердан олган маълумотларининг асосини ташкил қилади.

Мураккаб жумлаларни битишда, турли тиниш белгиларини тил қоидалари асосида жой-жойида ишлатиб, ўта саводхонлик билан ёзилган дивизия тарихидан қуйидаги парчани айнан келтирмоқчиман: «Днепр учун бўлган жангда дивизиямизнинг 12 жангчиси ўчмас шон-шухрат қўчди. Дивизия бу мард солдатлар номини ўз тарихига битишти: уларга кейинчалик Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди. Уларнинг қутлуғ номларини эслатиб ўтамиз: Виктор Лобанов, Павел Ковтун, Павел Томилин, Владимир Зеленов, Владимир Каминш, Павел Шамаев, Дмитрий Ивлёв, Қосим Ёқубов, Пётр Шумов, Тимофей Киренков, Раджаб Махмудов. Днепр қаҳрамонларига шон-шарафлар!».

Энди шу алоҳида гуруҳлар рўйхати жамланадиган жойдан Ражабнинг манзили, қариндошларини аниқласа бўлади. Изладик, 1941, 1942 йиллар учун маълумотлар тўлиқ. 1943 йил учун эса ҳеч қандай маълумот йўқ эди. Суриштириб кўрдим. Мудосфаа бўлимлари ажралган пайтда қаерга кетгани маълум эмас, дейишди. Кишилар тақдирини белгилайдиган ҳужжатларга муносабат шуми? Ҳар гал уруш қаҳрамонлари тақдирини ўрганишга киришганимда қанча-қанча қўғозларни титкилаб, не-не одамлар билан мулоқотда бўлишга тўғри келади. Баъзида сенга шубҳа назари билан ҳам қарашади. «Бу одам кимнингиз бўлади?», «Нега суриштириб қолдингиз», «Гап тагидан гап чиқарманг, тагин» қабиллидаги сўроқларни кўп эшитганман. Гоҳида улардан хафа бўлиб кетаман.

Ражаб ҳаётда нима кўрди? Унинг қаҳрамонлик юлдузи ханузгача эгаларига топширилмаган бир ярим миллион орден ва медаллар орасида турибди.

Архив ҳужжатларидан бирида «онаси Халимова Ханиса» тарзида битилган. Бу Ханифа, Холниса, Холиса бўлиши ҳам мумкин. Ражабнинг кўкрагига

сиғмаган нишонлар унинг оила аъзоларига, эл-юрт саодати учун ёниб яшаётган ворисларга сўнмас шараф тимсоли бўлиб қолади. Бирор асос топиламинки, деган мақсадда Самарқанд шаҳар адреслар бюросига бориб, қуйидаги маълумотномани кўлга киритдим. «Яшаш манзили ҳақида маълумотнома. Самарқанд адреслар бюросида мавжуд маълумотга кўра, 1923 йилда туғилган Махмудов Раджаб Асодович Дмитриева кўчасининг 1-проезидидаги 3-уйда рўйхатда бўлган. 23.10.1990».

Самарқанднинг собиқ Лев Толстой кўчаси нихоя қисмидаги маҳалла қабристони олдида Иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлганлар хотираси учун ўрнатилган ёдгорликда шу исм-фамилияни кўрдим. Дарвоқе, Самарқанд комиссариатидаги рўйхатларнинг бирида унинг номи қаршисида белги қўйилган эди.

Демак, кимдир у ҳақда маълумот сўраган.

Хайрли ишнинг кечи бўлмайди. Қаҳрамонга ўз номини қайтариб беролсак олийжаноб иш қилган бўламыз.

Энди қаҳрамонимизнинг номи муқофот варақасида қай тариқа битилганига қайтайлик. «Рожан». Хўш, охириги «н» ҳарфи ўрнида «п» ёки унга оҳандош «б» товуш белгисини қўйиб ўқинг: Рожан-Рожаб! Хужжатгоҳда бўлганимда Ражаб Махмудов хизмат қилган 1323-ўқчи полкига дахлдор маълумотномалардан унинг қуролдошларидан баъзи бирлари тўғрисида белгилар кўчириб олдим. Змея хутори учун бўлган жангларда Ражаб Махмудов билан қаҳрамонлик унвонига сазовор бўлганлардан Ковтун Павел Максимо-

ҚАДР – АБАДИЙ

вич урушдан кейинги ҳаётини Тошкент билан боғлан, пойабзал фабрикасида инженер вазифасида ишлаб, 1980 йилда вафот этган. Қосим Ёқубов ғалаба билан қайтиб, Фарғонада яшаган, 1954 йилда вафот этган. Ўша жанговар 1-батальонда жанг қилган мард йигитлар сафиди қуйидагилар бўлган: Алимов Фани, 1926 йилда туғилган. Самарқанд вилоят, Булунгур туманининг Небоса (ҳужжатда шундай) қишлоқидан. Аҳмедов Мамат, 1925 йилда туғилган. Жиззах вилоят, Саройлик қишлоқидан. Алимов Жумақул, 1925 йилда туғилган. Ғаллаорол туман, Удамали қишлоқидан. Улар яраланган ва «Жасурлиги учун» медали билан тақдирланган эдилар.

Махмуджонов Холмат, 1925 йилда туғилган. Жиззах вилоят, Саройлик қишлоқидан. Ўзбеков Рўзи, 1925 йилда туғилган. Самарқанд шаҳар, Ленин кўча, 7-уйда яшаган. Юқорида номлари келтирилган аскарларнинг ҳаммаси Змея хутори учун бўлган жангларда қатнашиб, 27 сентябрдаги мардликлари учун «Жасурлиги учун» медали билан тақдирланганлар. Улар ҳозирги кунда ҳаёт бўлсалар, биз билганларга қимматли тафсилот қўшадилар, деган умиддаман.

Сўзни шу жойда мухтасар қилмоқчи бўлганимда яна бир янги фикр пайдо бўлиб, йўлга тушдим. Самарқанд шаҳар Сиеб туман мудосфаа ишлари бўлимига учирадим. Уруш даврига оид ҳужжатларнинг бари Темирийўл туман бўлимида эканини айтишди. Темирийўл туман бўлимида катта лейтенант Олимжон Шукуровга мурожаат қилишимга тўғри келди. Бу зобит мени диққат билан тинглади, олдимга уч-тўрт ҳужжат йиғмасини қўйди. 1942-1945 йиллар мобайнида ҳарфлар тартиби асосида қоритилган 92-делони назардан ўтказиб, хурсандликдан қичқириб юбораёзим. Ушбу йиғманинг «М» ҳарфи билан бошланувчи фамилиялар қаторида 1943 йил 30 январь кунда заҳирадаги 9-ўқчи бригада командири ихтиёрига юборилганлардан икки кишининг исми-шарифини сизга пешкаш қилмоқчиман: Мирбобоев Теша, Махмудов Ражаб...

Ғайбиддин ФАЗЛИЕВ.

Мақоланинг электрон шаклини ушбу QR-код орқали ўқийсизми мумкин.

«Мангуликнинг ибтидоси армондир»

падари бузрукворим

Зиёдулла Нурматовни хотирлаб

Биламан, отамни нафақат тажрибали дорихўш, балки дилбар шоир, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси аъзоси сифатида ҳам кўчлилик биларди ва ҳурмат қиларди. Баъзи пайтлари ҳовлимиздан меҳмон аримасди. Бағрикенг, дастурхони очик инсоннинг даврасидаги дилшак суҳбатларда камол топдик. Шунинг учун бўлса керак, уйимизда ҳамма китоб ўқишни, шеър ёдлашни, шеър эшитишни яхши кўради. Айниқса, баҳор пайтлари отажонимнинг кайфиятига, жўшқинлигига, туни билан шеърлар ёзиб, эртабки нонуштада бизга ўқиб беришига ҳавас қилардик. Фақат...

Бугун мана шу лаҳзаларни армон билан соғиняпман. Ховлимиздаги янги очилган гуллар назаримда шоир отамнинг шеърларини ёд айтаётгандек:

*Қизил, оч, пуштию бинафша шафақ,
Оппоқ ёки ранглар – бариси хушбўй.
Олмазорни кезмоқ бўламан, фақат
Ҳар кун истакларим бўлиб қолар уй...
О, бу олмазорлар кутади мени...*

У киши гўзалликини севиш баробарида баҳор гулларига қараб, худди болалар каби завқланарди. Табиатнинг ҳар бир мўъжизасидан хайратга тушарди. Гуллар, боғларда юришни яхши кўрарди.

Ҳа, ўзи айтганидек, олмазорни кўриш армон бўлиб қолди. Армон... инсон ўзи кўзлаган манзилга ета олмаса, дилидаги орзулари рўёбга чиқмай қолса, истаклари, ниятлари қалбда гирён урса, ана шу аламли туйғу ичиди қолар экан. Мен эса ҳар йили баҳорда қалбимга қувват, умримга маъно бериб турган ижодкор отажонимни соғиниб армон қиламан.

Дарвоқе, у кишининг «Мангуликнинг ибтидоси армондир» номли китобини аниқлаш, шу кунларда қайта-қайта ўқийман ва шоирнинг юрак дарди, армонлари ҳақида

ёзган байтларидан ҳар гал янгича маъни ўқийман. Шу билан юрагим таскин топади.

Таскин... Мен унга отажоним сиймосини эслаш, у кишига муносиб бўлишга интилиш билан топаман. Янги китобини гарчи тайёр бўлса-да, чоп этишга шошилмагани, 80 ёшли юбилейларига улгура олмагани менга армон. Лекин оила аъзоларимиз билан деярли ҳар кун отажонимни эслашимиз, уйга таниш-нотанишларнинг у кишини хотирлаб келишлари ва ўша ният қилган китобларини чоп этганимиз бу – таскин.

Дард гоҳида қўша келади, деб бежиз айтишмаган. Қирқ йилдан зиёд отажоним билан бирга яшаган волидаи мухтарамам ҳам отамнинг вафотидан сўнг ғамни кўтара олмай, беш ойдан кейин бандаликни бажо келтирдилар. Гарчи ичим тўла дард гирён урсам-да уларнинг бир-бирига мустаҳкам боғланган ришталари моҳиятини англаганим сари мен табаррук инсонлар фарзанди бўлганимдан фахрланаман.

Шоир Ориф Ҳожиёв бир суҳбатда «Зиёдулла ака ҳаётига назар солсангиз, бошдан оёқ фақат яхшиликни кўрасиз», деган гапи менга гурур бағишлайди. Дарҳақиқат, отажоним яхшилик учун яшади, яхшилик деб яшади, яхшилар билан давра қўришга интилдди. Биз гарчи кейинги ёзган машқларини тўплаб, уни «Армон» деб атаган бўлсак-да, бу маъмулда сиз таниган нуруний шоирнинг эзулиққа йўғрилган шеърларини жам этдик:

*Илон, қолар яхшилар ҳам бор,
Эзгулик деб куйдиргувчи жон.
Тушқунликка йўл берма зинҳор,
Эзгу ишлар боқий, бегумон!*

Бу катта иқтидор эгаси, лекин камтарин шоир қизининг оддий дил изҳори бўлди.

Хулқар НУРМАТОВА.

Фашизмга қарши жангларда 152 мингдан кўпроқ самарқандлик иштирок этган. Уларнинг 73 минг нафари урушда ҳалок бўлган. Уруш бошланган кунларда ҳарбий комиссарликларга фронтга жўнатишларини сўраб 1316 киши ариза топширган. 1941 йил август ойига келиб уларнинг сони 2300 га етган. Ариза берганларнинг 613 нафари хотин-қиз бўлган. Самарқандга Россия, Украина, Белоруссия, Молдавия, Болтиқбўйи ўлкаларидан кўчириб келтирилган 165 минг киши жойлаштирилган, улар бошпана ва иш билан таъминланган. Самарқанд шаҳридаги Хотира майдонида 48 500 нафар шахид кетган ота-боболаримиз номлари абадийлаштирилган.

Бизда қаҳрамонлар кўп

«Паст Даргомнинг Зормон қишлоғида яшаган Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси Қурбон Орзикулов Маресьев жасоратини такорлаган эмиш», деган гапларни эшитгандим. Маресьев учувчи бўлиб икки оёғидан ажралган бўлса ҳам яна самолёт штурвалини бошқариб гитлерчиларга қирон келтирган. Унинг жасорати тўғрисида рус адаби Боря Полевой «Чин инсон қиссаси ҳақида» деб номланган китоб яратган. Бизнинг қаҳрамонимиз Қурбон Орзикуловнинг мардлиги, ботирлиги ўша учувчиникидан кўп бўлса борки, кам бўлмаган.

Биз зормонлик маресьевчинини йўқлаб, Зормон фуқаролар йиғини раисига кўнғирок қилдик.

- Бизда Меҳнат қаҳрамонлари кўп, - дея сўз бошлади Феруза Шодиева фахрланиб. - Довруғи ёйилган «беш қаҳрамон»нинг уч нафари – Жониқул Юсупов, Ҳамро Эргашев ва Қурбон Орзикулов бизнинг қишлоғимиздан. Улар билан фахрланамиз. Қурбон отанинг уруш йиллари ва тинч курилиш давридаги шижоати ёшларимизга ибрат бўлмоқда. Зеро, жасорат ва ғайратга тўла бундай инсонлар ҳаёт йўли барчамиз учун катта ибрат мактабидир.

Изланиш натижасида Қурбон Орзикулов ҳақида айрим маълумотларни тўплашга муваффақ бўлдик. Улардан бирида шундай сатрларни ўқиймиз: «Қурбон Орзикулов – 1911 йилда Самарқанд вилоятининг Паст Даргом туманида туғилган. Урушга қадрар тракторчи, 1941 йилдан фронтда Меҳнат Қаҳрамони (1957 йил)... Бизга бошқа нарсалар ҳам ойдин бўлди. Мана ўша лавҳалар.

Оддий тракторчи

Қурбон Орзикулов урушгача жамоа ҳўжалигида олти йил тракторчи бўлиб ишлайди. Бу касб фронтда асқотади. У жанг майдонида шикастланиб сафдан чиққан тўп, танк ва бошқа ҳарбий техникаларни кучли шатақчи орқали тортиб йиғиштирарди. Ўзбек ўғлони

бундай оғир ва масъулиятли вазифани адо этиш учун тун маҳали чиқарди. Қисқа вақт ичида Орзикулов олдинги маррадан ўттизга яқин танк ва ўзюрар тўпларни шатакка олиб келади. Ҳарбий тракторчи бундай оғир операцияларни бажаришда мушкул аҳволга тушиб қолган пайтлари кўп бўлган экан.

Унга ва шу мураккаб вазифани бажаришга масъул жангчиларга, айниқса, Москва атрофида қийин бўлган экан. Улар сурункасига икки кеча-кундуз уйку ва дам олиш нималигини билмай, мус-

Зормонлик Маресьевчи

таҳкамлаш ишлари билан банд бўлишди. Душман чекина экан, йўлда мурдалар, мажакланган ва айни пайтда соз танклар, тўпларни қолдириб кетишган. Ельня шаҳри яқинида душманлар икита «Йўлбарс»ни («Тигр» танки) ботқоқликка ботириб кетишди. Қурбон Орзикулов қуролдошлари кўмагида танкларни тортиб чиқариб олишди. Қарашса ёниги тўла, ўқ-дори сероб. Орзикулов вақтини бой бермай танкнинг бирини ўт олдириб душманга қарши ҳужумга ташланади. Шу тариқа у сафдошларининг олдинга силжишлари учун йўл очади. Унинг ҳаётида бундай воқеалар кўп бўлган. Бироқ шундай шиддатли жанглардан бирида Орзикулов оёғи остида мина портлайди. Контузия ҳолатида госпиталга ётқизилади. Вврачлар унинг ҳаётини сақлаб қолишди. Бироқ у бир оёғидан ажралади.

ҒУРУР

Ҳамишхоқлари Қурбон Орзикуловнинг тақдиридан хабардор бўладилар. Шу боис у юртга қайтганида илиқ кутиб олинади. Ҳали у госпиталда бинт ва гипс исканжасида ётганидаёқ уйига боргач, яна далада ишлашни, пахта етиштиришни дилига тугиб қўяди.

Бувим болалик чоғларини, у ернинг табиатини кўп эслайдилар. Соғинч ҳисси эса кўзларида акс этади. Улар математика ўқитувчиси бўлсалар ҳам бадий адабиётни чуқур мушоҳада этиб, жаҳон ва ўзбек адабиётининг энг дурдона асарларини севиб мутлаақ қиладилар. Биз, невараларига асар моҳияти, хулосасини айтиб беришдан чарчамайдилар.

Қўрқоқлар ўлдирган баҳодирларни

Бувим хонада ёлғиз ўтирган эканлар. Ёнларига чўқаладим. Сандиқдан эски бир альбомни олдилар. Илгарилари ҳам кўзим тушарди-ю варақлаб кўрмагандим. Қадок қўллари суратларни ўзгача меҳр билан силарди.

Суратларнинг ҳар бирига бувим изох берадилар. Мен эса бу ҳикояларни жон қулогим билан тинглардим. Бобомнинг суратларининг аксари уй деворларида осиглиқ турса ҳам бувим уларга узоқ термуладилар. Суратлар орасидаги бир хат эътиборимни тортди. Жуда қизиқчандан мактубни очдим. Бироқ уни қўйиш мушкул. Ҳарфлар эгри-бугри, худди жон талвасасида ёзилгандек. Бувим лом-мим демасдан мактубни ўқий бошладилар. Аслида ундаги ҳар бир сўзни ёд билардилар. Мактубга боқсангиз у минг бор кўз ёшига гарх бўлганини англаш қийин эмасди. Ҳарфларнинг бири кўринса, бири кўринмайди. Уни бувимдан бошқа ҳеч ким ўқий олмаслиги тайин. Бувим бир нуктага тикилганча сўзлаб кетдилар!

- 1941 йил. Ёз фасли эди. Мактабдан келибқош ошга уннаётган эдим. Радиодан янраган муҳиш хабар бир лаҳзада бутун танамни музлатди. Уруш бошланганди. Бундан ун кун аввал рус филологиясига аъло баҳо билан қабул қилингандим. Кўпга келган тўй, улар ҳам фронтга кетдилар. Мен эса ўқишни ташладим. Мактабдаги ишимни давом эттирдим. Болалар катта бўлгач, деҳқончилик ҳам қилдик. Икки болага ҳам ота, ҳам она бўлдим. Бу

сўнги хатлари. Қўл – оёқларини совуқ олиб, ёзишга ҳам қийналганлар. Буни қўшнимиз ярадор бўлиб урушдан келгач, билдик. Шунинг учун хатдаги жумлалар нотекис. Кўп ўтмай қора хат келди. Уси эҳам ҳар қуни йўл пойлайдиган қайнонам бу дардни кўтара олмадилар.

Бувим бир нафас жим қолдилар. Хаёл ўтмай бобомнинг сурати ёнига қуйидаги тўртликни кўндириб қўйдилар.

Ишонгил, ҳеч қачон

сени алдамас,

Соф дил элатларнинг асотирлари.

Бирорта баҳодир

ўлганмас жангда,

Қўрқоқлар ўлдирган

баҳодирларни.

Бувим альбомни бир четга сурдилар-да жавондан "Зайниддиннома" номли китобни олдилар. Айтишларича, бу китобни бобом билан бири мактабда фаолият юритган дўстлари ёзган экан. Китобда бобом ҳақида ҳам ёзилган. Уларнинг саводсизликини тугатиш мақсадида кўрсатган жонбозликлари таъкидлаб ўтилганини бувим фахр билан ўқиб бердилар.

Хотира ва қадр. Бу икки сўз замирида юрт озодлиги, унинг порлоқ келажаги учун кўксини қалқон қилган боболаримиз ёди ётади. Ҳар гал бувим хотираларини сўзлар экан, хотира ва қадр муқаддас эканлигига амин бўламан.

Дилноза АЛИМОВА.

Ғалабанинг 75 йиллигига

па-соғ тракторчидек ҳаракат қилаётган Қурбонга ҳамма анграйиб қарайди. Шу воқеадан сўнг МТП директори Орзикуловни тракторчи вазифасига ишга олишга мажбур бўлади.

- Қурбон Орзикулов учун бунга эришиш осон бўлмаган, - дейди Феруза Шодиева. - Эшитишимча, у тунлари – ҳеч ким кўрмасин деб хирмонга чиқар, ёғоч оёқда ҳаракат қилиш машинини олар экан. Чандиқлар хали битиб улгурмаган, оғриқ турганида нафасини ростлаб яна машқ қилган. Бу ҳол то қўлтиқтаёқларсиз юриш ҳадисини олгунига қадр давом этган, дейишди. Ўйланиб қоламан, Қурбон бобомизнинг бундай жасорати, ҳаракати қайси Маресьевникидан кам? Кейин...

СОҒИНЧ

Кейин ишлатавериб, анча эскириб кетган «СТЗ» трактори яна ҳўжалик далаларида ҳайқира бошлайди. Ер мuddатида ҳайдалиб, экинлар экиш барвақт тугалланади. Эскигина «Универсал»га ўтгач, Қурбон яна астойдил ишлайди. Унинг кўз ўнгида жанг майдонидаги вайроналар, қули кўкка совурилган қишлоқлар, топталган далалар эмас, тобора яшнаётган кенгликлар гавдалана бошлайди. Меҳнатидан хузуриданга, ҳаловат топади. У меҳнат қилган бригада пешқадамлигини эгалаб, пахтадан мўл ҳосил олгани боис туманда биринчилар қатори социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлади. Бу ўзбек жангчисининг жангтоҳларда олган орден ва медаллари ёнига қўшилган катта бир муқофот эди.

Қурбон Орзикулов кейинчалик ҳўжаликда турли вазифаларни бажарди. Фарзандлар тарбиялаб вояга етказди. Уруш хотираларини ёшларга сўзлаб юрди. У 1982 йилда вафот этди. Зормонликлар хали-хануз Қурбон бобо жалик билан яна ўриндиққа чиқиб олади. Ногирон эмас, балки тўрт мучаси со-

Адхам ҲАЙИТОВ.

УЛАР ЖАСОРАТИ УНУТИЛМАЙДИ

Отам – Баҳром Самадов 1943-1945 йилларда урушда қатнашган. Душман ортидан изма-из қувиб, Днепр дарёсидан кечиб ўтаётганида оғир жароҳатланган. Шунга қарамай, тезда оёққа туриб, яна сафдошлари ёнига қайтган. Отам жангларда кўрсатган қаҳрамонликлари учун бир неча орден ва медаллар соҳиби бўлди ва энг муҳими, ўзи тугилиб ўсган Қорабайир қишлоғига қайтиш насиб этди.

Мудҳиш уруш фожиаларини кўрган отам ҳаёти ва инсонларни бошқача қадрлар, севарди. Ёшлигидан адабиётга меҳр қўйганлиги туфайли Тошкент педагогика институтининг ўзбек филологияси факультетидан сиртдан ўқиди. Отамнинг нафақат адабиётга, балки гулчилик, боғдорчиликка ҳам ҳаваси баланд эди. Шунинг учун Пайариқдаги 43-ўрта мактаб (ҳозирги 7-мактаб) ёнидаги ташландиқ жойни мевазор боғга айлантирди, гулга тўлдирди. Ҳар сафар Тошкентга ўқишга борганида, турли гулларнинг, мевали дарахтларнинг янги-янгиларини олиб келар, уларни экиб парвариш қиларди. Кейинчалик мактаб боғи бу дарахтлар ва ранг-баранг гулларга торлик қилиб қолди.

Отам ўйлай-ўйлай ўша пайтлари жамоа ҳўжалигига раҳбар бўлган Сайдулла Бойзоқовнинг олдида бориб, каттароқ боғ яратиш ниятини айтади. Раҳбар ҳам жонқуар, ишбилармон киши эмасми, отамнинг гапларини эшитиб, дарров рози бўлади ва уйимизга яқинроқ бўлган қамиш ва чакалқор бўлиб ётган ерни ажратиб беришади. Боғ яратиш ишидаги отам қийинчиликлардан қўрқмай, беришган жойни мевазорга, гулзорга айлантиришга шахд билан киришади. Машаққатли меҳнат, уйқусиз тунлар ўз самарасини берди. Кечагина қамиш ўсиб ётган тўқайзор кўркем масканга айланди. Қамшзордаги бундай ўзгаришларни кўрган жамоа ҳўжалиги раҳбари отамга тут қўчатини кўпайтириш билан шугулланишни маслаҳат беради. Бунинг учун ҳўжалиқдан ер ажратилди. Бу вақтда 9 нафар фарзанд отамнинг қанотига кириб, вояга етиб қолган эдик. Қишқина оилавий звено тузиб, бу ишга катта масъулият билан киришди. Шу пайтгача тут қўчатини қўшни туманлардан сотиб олаётган ҳўжалик энди бундан яхшигина даромад ола бошлади.

Биз – фарзандлар онамиз Улжон ая билан доим отамни қўллаб-қувватлар, у киши-

нинг гапини икки қилмасдик. Улар барчамизни ўқитдилар, уйли-жойли қилдилар. Асосийси, бизни меҳнат қилишга, пешона тери билан пул топиб, рўзгор тебратишга ўргатдилар.

Оиламиз катта, харажатимиз кўп бўлса-да даромадимиз ҳам кам эмасди. Лекин отам бу пулларга дангиллама уй-жой қуриш, машина олишни уйламади. Шунинг учун туман раҳбарлари билан маслаҳатлашиб, 1983 йилнинг ёз ойларида ўз жамғармаси ҳисобидан қишлоғимизда амбулатория, 1989 йилда ўзи бош бўлиб, болалар учун кутубхона қурдирди. Бу кутубхонага уйимиздаги шахсий кутубхонасидан 1000 дан ортиқ китобларни совға қилди.

Отамнинг яна бир яхши нияти – қишлоғимизда дам олиш уйи қурмоқчи эди. Афсуски, бу армон бўлиб қолди. У киши 1998 йилнинг январь ойида бу оламни тарк этди.

Отам ҳақида ушбу хотираларни ёзганман-у соғинч ёшлари юзимином ювмоқда. Шу билан бирга шундай бағрикенг, юрти, ватандошлари учун ўз моли туғул, жонини ҳам аямаган улғу инсоннинг фарзанди эканимдан кўнглим фахр туйғулари билан лиммо-лим тўла.

Ҳар сафар қишлоғимизга кириб борар эканман, йўлнинг икки четидан саф тортиб турган тут дарахтлари бағрлари майин шамолда тебраниб, отамни ёдга солади. Ҳаёлимда майин шабада эмас, раҳматли отажонимизнинг меҳнатда қадқ бўлган қўллари сочларини силаб, келднгими, қизим деяётгандай бўлаверарди, кўнглимни гурурга тўлдирарди. Отамизнинг адл қоматидек қад ростлаб турган қишлоқ амбулаторияси ва кутубхона эса қишлоқ аҳли ҳамда унинг шўх-шодон болаларини ўз бағрига чорлаб туради.

Ойдин ТЎХТАЕВА,
Самарқанд шаҳар 64-умумий ўрта таълим мактаби ўқитувчиси.

Бу йил Иккинчи жаҳон урушидаги ғалабанинг 75 йиллиги нишонланмоқда. Мана, орадан шунча йил ўтган бўлса-да бу уруш қолдирган жароҳат инсоният хотирасидан сира ўчмайди. Олов ўчоқларида жасорат кўрсатган мард жангчиларни ёдга оламиз. Улардан бири – Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси Абдусалом Махсумовдир.

Абдусалом отанинг ҳаёти ва фаолияти бугунги авлодга ибрат. У 1922 йил Булунгур тумани Қирқшоди қишлоғида туғилган. Ўтган асрнинг ўттизинчи йиллари қатагон даврида рўзғорида бир-икки бош чорваси бўлгани учун отаси қулоқ қилинди. 13 ёшга тўлган бола онаси билан далага чиқиб, қолхозда меҳнат қилди, Октепадаги 15-мактабда ўқиди.

Кутилмаганда уруш бошланди. Тенгдошлари сафидан 19 ёшли Абдусалом 1941 йил сентябрь ойида фронтга сафарбар қилинди. Қирғинбарот жангларни бошдан кечирганига қарамай, кейинчалик взвод командири бўлди. 1943 йилнинг баҳорида қақшатқич

жанглардан бирида Абдусалом яраланди. У яқинига тушган снаряд парчаларида жароҳатланиб, госпиталга ётқизилди. Госпиталдан чиқиб, яна фронтга отланди. Бироқ, бўйин ва қўрак умуртқаси орасида тери остига анча чуқур кириб қолган снаряд парчаларини олиб ташлашнинг иложи бўлмади.

Кейинчалик у кетма-кет жангларда қатнашиб, мардлик ва жасорат кўрсатди. Танасидаги снаряд парчалари ўтган жанглардан "мерос" бўлиб қолаверди. А.Махсумов қанча жароҳатларни бошдан кечирганига қарамай, доим фронтга ёрдам бериш ҳақида ўйлади...

А.Махсумов 1945 йил кўкси орден ва медалларга тўлиб жонажон қишлоғига қайтди.

Қаттол урушнинг жабр-жафосини тотган, ўлимларга чап бериб мардлик ва жасорат кўрсатган А.Махсумов тинч қурилиш даврида халқ ҳўжалигининг турли соҳаларида меҳнат қилди. Дастлаб Тошкентдаги, сўнгра Москвадаги олий партия мактабларида ўқиди. 1960 йилда ёш, сергайрат мутахассис Булунгур туман партия қўмитаси иккинчи котиби вазифасига тайинланди.

Кейинчалик туман ижроия қўмитаси раиси бўлди.

А.Махсумовнинг раҳбарлик тажрибаси, билим ва малакаси ҳисобга олиниб, вилоят партия қўмитаси бўлим бошлиғи вазифасига тайинланди. Орадан тўрт йил ўтиб, вилоят халқ нозорати қўмитаси раислигини топширишди. А.Махсумов ҳўшмуомала, ташкилотчи бўлиб, ноҳақликлар билан келиша олмасди. Шунинг учун ҳам уни жамоада бирдек ҳурмат қилишарди.

А.Махсумов 1985 йилда 63 ёшида вафот этди. Бугун порлоқ хотираси уни билган, эъзозлаган барча зиёли инсонлар ёдида яшамоқда. Олти нафар фарзандни вояга етказиб, барчасини олий маълумотли қилган собиқ жангчи Ватан олдида кўрсатган хизматлари учун орден, медаль ва мактов ёрлиқлари билан тақдирланди.

Қўчқор КАРИМОВ,
Раҳимжон ЮСУПОВ.

Иккинчи жаҳон урушида қозонилган ғалаба учун қанчадан-қанча боболаримиз жон берган. Уларнинг жасорати, қаҳрамонлиги биз учун ибрат, бугунги кунларга шўкроналиқдир.

Урушда ўзининг жасурлиги, мардлиги билан ном қозонган қаҳрамон Сафар Хушназаров ҳақида тўхталмоқчимиз.

Сафар Хушназаров Нарпай туманига қарашли Илонсой қишлоғида (ҳозирги Нуробод тумани Жарқудуқ фуқаролар йиғини) туғилган. Беларусь фронтининг 61-армиясига қарашли 467-ўқчи полки жангчиси Сафар Хушназаров қаҳратон киш пайтида Днепр дарёсини

кечиб ўтиб Беларуссиянинг Калинин ва Мозир шаҳарларини озод қилишда кўрсатган қаҳрамонлиги учун Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвонига сазовор бўлган.

Уруш бошланган йили бобом кўнглиллар қатори жанга отланган, - дейди қаҳрамоннинг набираси Сайфулло Сафаров. - Катта энам Минглигул Хушназарова отам Қўрбон, унинг акаси Бобоназар, аммаларим Бозорбоби, Ойшаҳарларни эл қорига ярайдиган инсон қилиб тарбиялади. Бобомнинг кўрсатган жасорати туфайли Совет Иттифоқи қаҳрамони

унвони берилган. Аммо кўп йиллар бобомга берилган унвон ҳақиқий эгасини топмади. Собиқ "Совет Ўзбекистони" газетасининг Самарқанд вилояти бўйича мухбири марҳум Латиф Эргашевнинг саъй-ҳаракати туфайли бобомнинг номи қайта тикланди. У билан урушда бўлган Саид Юнусов гувоҳлик берди ҳамда Москва мудофаа вазирлиги архивидан айнан бобом номига берилган унвонни тасдиқловчи ҳужжатлар олиб келинди. Ҳужжатларда аён бўлишича, айрим маълумотсиз кишиларнинг айби билан бобомнинг фамилияси Хушназаров эмас, Ушназаров бўлиб кетган ва қаҳрамонлик унвони ўз эгасини анча вақт топмаган. Журналист Латиф Эргашевнинг "Изларингни излайман" сарлавҳали мақоласидан кейин 1970 йил 22 июлда СССР олий советининг қарори билан қаҳрамонлик унвони бобомнинг номига қайд этилди.

Бобом 1943 йил 38 ёшда вафот этган. Қабри Украинанинг Чернековский области Симаки қишлоғида эканлиги ва шу қишлоқдаги мактабда унинг портрети қўйилганлиги, яқинда Беларусда қаҳратон қишда Днепр дарёсини кечиб ўтиб, Калинин ва Мозир шаҳарларини озод қилишда кўрсатган қаҳрамонлиги учун ҳайкал қўйилишини эшитиб хурсанд бўлдим.

Ингичка кўрғонда бобом Сафар Хушназаров номи билан аталувчи маҳалла, Каттақўрғон шаҳрида кўча бор. Бобомнинг қаҳрамонлиги, жасоратидан доим фахрланиб юрамиз.

Азим ҚОДИРОВ.

"Урушни киноларда акс эттиришади. Аслида уруш ундан ҳам даҳшатлироқ. Бунинг сўз билан таърифлаб бўлмайди. Уруш ўз оти билан уруш... Кўз ўнгимда минглаб одамлар очликдан, биров кучсизликдан, совуқ қурол жароҳатидан ҳалок бўлди. Ҳар кун шу каби азобли манзара. Жангда энг кучлиларнинг ҳам жони омонат эди. Жонини авайлаб, пана-пастқанда яшириниб юрганлар ҳам кези келганда ёниб кетар, балога йўлиқарди. Қаҳрамонлар душман қўрқовини ёриб ўтарди. Минг кишилик армиянинг жонини сақлаб қолиб, ўзи мардларча ҳалок бўларди... шунинг учун тинчликни сақланг, унинг қадрига етинг!".

Бу Самарқанд шаҳар Саид маҳалласида яшаган, Иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси Козим бобо Ҳасановнинг гаплари эди. Гарчи вафот этганига йигирма йилдан ошган бўлса-да, отахоннинг бу гапи маҳалладошларимизга доим урушнинг қанчалик даҳшатли, тинчликнинг нақадар азиз эканини эслатиб туради.

Уруш бошланганда Козим ака 27 ёшда эди. Ёш бўлишига қарамай, бу пайтда у маҳаллада обрў топган, оддий электромонтерлик ва нон заводидаги ишчи касби билан ўзи меҳнат қилган қорхоналарда эъзозланган кишилардан ҳисобланган. Козим Ҳасанов Самарқанд шаҳридаги 2-сон нон заводида ишлаб юрганيدا уруш бошлангани ҳақида шум хабар тарқалади.

Халқ фронтга отлангач, навқирон йигит қараб турариди. У ҳам биринчилардан бўлиб суронли жангтоҳларга отланди. Урушда сафдошлари қатори қон кечиб, жанг қилди. Уч марта оғир яраланди. Ғалабадан кейин жангчини Самарқанд ҳарбий госпиталига олиб келишди. Бу ерда К.Ҳасанов бир қанча оғир жароҳатли операцияларини ўтказди. Даволаниб, уйига қайтди.

Урушнинг оғир дампларини бошидан кечирган, бир парча ноннинг қадрига етган, меҳр-окибат нима эканлигини қалбдан ҳис этган Козим Ҳасанов 1948 йилда яна қадрдон жамоасида иш бошлади. Аҳолини сифатли нон ва нон маҳсулотлари билан таъминлашга муносиб ҳисса қўшди.

Козим бобо жамиятда ҳам фаол бўлган. Шунинг учун бир неча марта халқ депутатлари Боғишамол тумани ва Самарқанд шаҳар Кенгашлари депутатлигига сайланган. Нон заводидаги қирқ йиллик самарали хизматлари учун собиқ Иттифок ордени билан тақдирланган, 1994 йилда эса «Жасорат» медали соҳиби бўлди.

Уруш ва меҳнат фахрийси Козим Ҳасанов 1999 йилда 85 ёшида вафот этди. Отахон умр йўлдоши Заҳро она билан беш ўғил, беш қизни тарбиялаб вояга етказди. Ҳозир бу фарзандлар касб-корли бўлиб, жамиятда ўз ўрнига эга.

Раҳматулла ҲАЙИТБОВ.

Отам дуога қўл очар экан, доим «Биз уруш кўрдик, сизлар кўрманглар, болам!» деган сўзларни такрорларди. Ёш вақтимиз бунга аҳамият бермасдик, улғайиб отамнинг уруш давридаги хотираларини, ҳар кунги ўлим билан рўбарў бўлганларини эшитар эканмиз нега доим қўли дуода бўлганини англадим.

Биз билан суҳбатларида ҳаёт йўлларида олган сабоқларини Иккинчи жаҳон уруши хотираларини сўзлаб берарди. Шундай сўзлардики, воқеалар кино тасмасидек ҳаёлимизда ўтарди. Биз яна ва яна сўзлаб беришини сўрардик.

Отам, Саттор Ахтамов

1923 йилда Пайариқ туман Томойрот қишлоғида туғилган. Ёшлиги қийинчилик йилларига тўғри келган. Икки укаси билан етим қолиб, Самарқанд шаҳридаги

етим болалар уйида улғайган. Ва шу ерда саводини чиқарган. Улғайиб Жиззах шаҳридаги қақ-хунар мактабидан чилангарликдан сабоқ олган. Жиззах пахта тозалаш заводида ишлаб, 1942 йилда урушга кетган.

- Бизларни ҳеч қандай тайёргарликсиз урушга жўнатди, - дерди отам хотираларини биз билан ўртоқлашар экан. - Ўша вақтда Сталинград, ҳозирги Волгоград учун жанг борар, душман биздан кўра кучли эди. Йўлда жангга кирмай

ёки жанг майдонида қўллаб аскарларимиз нобуд бўларди, чунки душман самолётлари осмондан ҳужум қиларди. Бизни Сталинград яқинига олиб бориб, 5 кишига битта карабин милтигини берди. Қурол етишмаганидан бир кишига милтиқ, қолган 4 кишига 10 донадан патрон ўқ берилган.

Сталинград учун жанг. Бизни оқшом пайти фронтнинг олдинги чизигига олиб боришди. Оқопларга жойлашдик, эрталаб жангга киришишимизни айтишди. Тонг қоронғусида ракета отилди, бу сигнал жангга кириш учун белги эди. Ҳаммамиз оқопдан чиқиб душман томон чопдик. 50-100 метрлар чопганимиздан сўнг немислар бизни ўққа тутди, командир етишимизни ва оқоп қовлашимизни айтди. Ҳаммаётган вақтда кичик белкурагим тушиб қолган экан, оқоп қовлаёلمадим, ётган жойимда қолдим. Бир муддат немислар ҳам отмай қўйди,

атроф жим-жит. Бир томонимиз текислик, ён томонимиз ўрмон. Қарасам ўрмондаги арча панасида икки немис солдати бизни кузатиб турган экан. Командирга улар турган жойни кўрсатдим. Аммо у негадир уларни кўрмади ва менга уларни отишимни буюрди. Немисларни нишонга олиб ўқ уздим, иккаласи ҳам йиқилди. Милтиқдан чиққан тутунни пайқаган немислар миномётдан қўқ ота бошлашди. Ётган жойимни алмаштирмоқчи бўлиб сакраганимда мина парчаси оёғимга теккан экан. Ярадор бўлиб, жойимдан қимирлай олмадим.

Бир ой санчабда ётиб тузалган, бизни алоҳида қисм қилиб ўрмон ичкарисида пулемёт отишни ўргатишди. Менга сержант унвони, 4 та аскар ёрдамчи бериб, яна фронтнинг олдинги чизигига олиб боришди.

Шундан сўнг Сталинград, Курск ва Москва остоналарида бўлган жанглар-

да қатнашдим. Курскда қаттиқ яраландим ва ҳарбий госпиталга тушдим. 1944 йилда Ўзбекистонга қайтдим.

Отам 1944 йилда қишлоғига қайтиб қолхозда шофёр, кейинчалик котиб ва нафақага чиққунига қадар қолхоз радиозепида ишлади. Онам Улжон ая билан икки ўғил ва икки қизни вояга етказди. 1990 йилда отам оғир хасталик туфайли вафот этди.

У кишининг кўрақларини орден ва медаллар безаб турарди. Ҳар баҳор уларни кўксига тақиб, бизга, набираларига кўрсатиб яна хотиралари уммонига фарқ бўларди.

Ҳар баҳорда яна отамнинг нурли сиймоси кўз олдимида жонланади. Аммо энди бизнинг хотираларимизда.

Тоҳир АХТАМОВ,
Зокир РАЖАБОВ.

1941 йилнинг ёзи. Одамлар кундалик юмушлари, деҳқончилик ташвишлари билан банд. Шундай кунларда уруш бошланганлиги ҳақида қайғули хабар тарқалди. Қўшработ туманининг Бойфурушли қишлоғида туғилган Бердиали Ширинов ҳам биринчилардан бўлиб фронтга отланди. Жанг майдонида душман билан курашаркан, совуқ ўлкаларда кун-у тун ўз яқинлари осойишталиги, тинчлигини ўйлади.

У 1941 йилдан 1946 йилгача полк разведка бўлими командири сифатида жанг майдонида бўлди. Жангтоҳларда сафдошларини йўқотиш, уларнинг оилаларига юборилаётган "қора хат" лар катта сержант Бердиали Шириновнинг юрагини эзарди. Шунда у қоронғу тунларда, совуқ кунларда оч қолиб қийналса-да душмanning режаси ҳақида маълумотлар тўпларди. Сафдошларини йўқотмаслик, жангда ғалаба қозониш учун ҳужум режасини ишлаб чиқишда энг муҳим разведка маълумотларини етказарди. Унинг топқирлиги ва жанг тактикасини тез англаши туфайли душман режасини барбод қилиш ва ғалабани таъминлашга катта ҳисса қўшди. Москва остонасида кечган шиддатли жангларда, Прага, Варшава, Кенингсберг шаҳарларини озод қилишда қатнашди.

Катта сержант Бердиали Ширинов кўрсатган жасорати туфайли "Қизил юлдуз" ордени, "Жасорат учун" медали, "Прага шаҳрини озод қилгани учун", "Варшавани озод қилгани учун", "Берлини олгани учун" медаллари билан тақдирланди.

Уруш тугагач, Қўшработга қайтган Бердиали ака қишлоқлар-

да одамлар ҳаётини изга тушириш, очарчиликни енгиш, уруш асоратларини қамайтириш ишларида жонбозлик кўрсатди. Туман матбуот жамиятига ишга кириб, турли лавозимларда ишлади. Кейинчалик Самарқандга кўчиб келди ва шаҳар аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш ташкилотиде меҳнат қилди.

У қаерда ишламасин ёшларга уруш даҳшатлари, унинг асоратлари, тинчликнинг қадри ҳақида сўзлаб берарди.

Бердиали Ширинов 7 нафар фарзанд ва 10 нафар набирасига ҳам ҳалоллик, одоб, меҳнатсеварлик ва озодликнинг қадрига етишини ўргатди.

Уруш ва меҳнат фахрийси Бердиали Ширинов 1991 йилда вафот этди.

Бердиали Шириновнинг кўрсатган жасорати, меҳнатлари Самарқанд шаҳар Боғи Темур маҳалласи аҳли, ҳамкасблари ва фарзандлари қалбиде сақланади.

Абдураззоқ БУРЛИЕВ.

Садриддин БОБОНАЗАРОВ

Бешафкат ўлим моҳир педагог, солиқ хизмати фаоли, фидойи инсон Садриддин Бобоназаровни орамиздан олиб кетди.

С.Бобоназаров 1950 йилда Хатирчи туманида туғилди. Ўрта мактабни битиргач, ёшлик шижоати уни Мирзачўлни ўзлаштиришга - «Самарқанд» давлат ҳўжалигига қорлайди. У ерда икки йил механизатор бўлиб меҳнат қилади.

1968 йилда Самарқанд давлат университетида ўқишга кириб, дорилфунунни битиргач, Ўзбекистон Фанлар академияси тил-адабиёт институти она тили ва адабиётининг назария ва амалиёти бўйича тадқиқотлар олиб борди. Сўнгра меҳнат фаолиятини Самарқанд шаҳридаги билим юртлирида ёшларга таълим-тарбия бериш, турли ташкилотларда ишлаш билан давом эттирди.

Хусусан, аҳолининг солиқ маданиятини шакллантириш, соҳада ёш мутахассислар тайёрлашда ўз билим ва тажрибасини аямади.

Садриддин Бобоназаровнинг юртимиз иқтисодиётини мустаҳкамлаш, солиқ сиёсатини тарғиб қилиш, уни ҳаётга татбиқ этишда фидойилиги 1994-2013 йилларда Самарқанд шаҳар, вилоят давлат солиқ бошқармаларида ишлаган даврида яққол намоён бўлди.

С.Бобоназаров нафақага чиққанидан кейин ҳам солиқ идоралари билан яқин алоқада бўлиб, ёшларга ўзининг қимматли маслаҳатларини бериб турди. 2016 йилдан эса Ўзбекистон пенсионерлар уюшмаси вилоят кенгаши раисининг биринчи ўринбосари сифатида фаолият бошлади ва пенсионерларни ижтимоий қўллаб-қувватлашда иштирок этди.

С.Бобоназаров қаерда ишламасин, моҳир ташкилотчи сифатида ўзини қўрсатди, жамоанинг ҳурмат-эътиборини қозонди.

Дилкаш дўст, ўз касбининг фидойиси Садриддин Бобоназаровнинг порлоқ хотираси қалбимизда абадий сақланади.

Вилоят давлат солиқ бошқармаси.

«САМАРҚАНД ХУДУДИЙ ЭЛЕКТР ТАРМОҚЛАРИ КОРХОНАСИ» АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ

барча ватандошларимизни

Май-

Хотира ва қадрлаш куни билан табриклайди.

Бугунги ёруғ кунларга

етган табаррук

кексаларимиз, уруш ва

меҳнат фахрийларини

эъзозлаш

барчамизнинг инсоний

бурчимиздир.

ЎЗБЕКИСТОНИМИЗ ОСМОНИ ДОИМ
МУСАФФО БЎЛСИН! ХОНАДОНИМИЗДАН
ҚУТ-БАРАКА, ШОДЛИК АРИМАСИН!

ТАНЛОВДА ҚАТНАШИНГ!

Самарқанд туман ҳокимлиги ҳузуридаги ер участкаларини бериш (реализация қилиш) масалаларини кўриб чиқувчи комиссияси томонидан туман ҳокимлиги захира ерлари ҳисобига олинган: "Чордара агротехсервис" агрофирмаси ҳудудидан жами 7 га. (шундан: 4,1 га. сувли, 2,2 га. узумзор, 0,3 га. ариқ ва зовурлар, 0,4 га. йўллар) ер майдонларида фермер ҳўжалиги юритиш учун танлов ўтказилмоқда. Талабгорлардан аризалар 2020 йил 20 майга қадар қабул қилинади.

Манзилимиз: Самарқанд тумани Гўлобод шаҳарчаси, туман ҳокимлиги биноси.

ДАЪВОЛАР БЎЛСА

Самарқанд шаҳар ҳокимлиги ҳузуридаги тадбиркорлик субъектларини давлат рўйхатидан ўтказиш инспекциясидан 2013 йил 19 декабрда 10747 реестр рақами билан рўйхатга олинган «SAMARKAND RUXSHONA SERVIS» масъулияти чекланган жамияти (қисқартирилган номи: «SAMARKAND RUXSHONA SERVIS» МЧЖ) жамият ягона таъсисчисининг 2020 йил 8 майдаги 1-сонли қарорига асосан ихтиёрий ра-

вишда тугатилмоқда.

Шу муносабат билан унга билдирилмаган барча эътирозлар газетада эълон чоп этилган, икки ой давомида қабул қилинади.

Жамиятнинг почта манзили: Ўзбекистон Республикаси Самарқанд вилояти Самарқанд шаҳри Амир Темур кўчаси, 60-«А» уй, 38-хона.

Жамиятнинг солиқ тўлайдиган идентификацион рақами (СТИР): 302618066.

Самарқанд шаҳар «Ягона дарча» марказидан 2016 йил 20 майда 14060 реестр рақами билан рўйхатга олинган "GREAT PLAN LUX" масъулияти чекланган жамияти (қисқартирилган номи: "GREAT PLAN LUX" МЧЖ) жамият ягона таъсисчисининг 2020 йил 8 майдаги 1-сонли қарорига асосан ихтиёрий равишда тугатилмоқда.

Шу муносабат билан унга билдирилмаган барча эътирозлар газетада эълон чоп этилган, икки ой давомида қабул қилинади.

Жамиятнинг почта манзили: Ўзбекистон Республикаси Самарқанд вилояти Самарқанд шаҳри, Бўстонсарой кўчаси, 34-«А» уй, 11-хона.

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Пайариқ туманидаги 48-умумий ўрта таълим мактабининг (СТИР: 206891838) ёрбли думалоқ муҳри ва бурчак тамғаси йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Булунғур саноат ва сервис касб-хунар коллежидан 2019 йилда Худойбердиева Сарвиноз Шухрат қизи номига берилган К № 5553946 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Самарқанд давлат архитектура қурилиш институтидан 1999 йилда Санақулов Норбута Исакулович номига берилган рўйхат рақами 84, 242414 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Иштихон туманидаги 12-умумий ўрта таълим мактабидан 2004 йилда Хасанова (ҳозирда Нуриддинова) Гузал Мустафоевна номига берилган О'Р-А № 1745228 рақамли ўрта маълумот тўғрисидаги шаходатнома йўқолганлиги сабабли бекор қилинади.

Барча юридик ва жисмоний шахслар, шу жумладан тадбиркорлар диққатига!

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 19 февралдаги ПФ-5666-сонли Фармони ҳамда вилоят ҳокимининг 2020 йил 1 майдаги 65-Қ-сон қарорига асосан "dm.e-auksion.uz" электрон савдо майдончасида "ноль" харид қийматида аукционга чиқарилган Самарқанд вилоятида жойлашган қуйидаги давлат мулки объектлари бўйича

САВДОЛАР ЭЪЛОН ҚИЛИНАДИ

Т/р	Балансда сақловчи ташкилот номи	Объект номи	Жойлашган манзили	Умумий ер майдони (га)	Бино ва иншоотларнинг умумий эгаллаган майдони (кв.м.)	Инвестициявий ва ижтимоий мажбуриятлар миқдори			Савдо санаси	Аризалар беришнинг охириги мuddати
						Инвестиция миқдори (млн. сўм)	Инвестиция қиритиш мuddати	Яратиладиган янги иш ўринлари сони		
1	Жомбой туман ҳокимлиги	Эски масжид биноси	Жомбой тумани Каттақишлоқ-1 МФЙ	0,16	160,0	300,0	12 ой	5 та	08.06.2020 й.	06.06.2020 й.
2	Жомбой туман ҳокимлиги	Масжид биноси	Жомбой тумани Талдирозоқ МФЙ	0,01	79,2	100,0	12 ой	2 та	08.06.2020 й.	06.06.2020 й.
3	Жомбой туман ҳокимлиги	Эски масжид биноси	Жомбой тумани Ҳолвойи МФЙ, Чалақўрган қишлоғи	0,0207	207,8	200,0	12 ой	7 та	08.06.2020 й.	06.06.2020 й.
4	Жомбой туман ҳокимлиги	Чойхона биноси	Жомбой тумани Қангли МФЙ	0,06	84,0	200,0	12 ой	3 та	08.06.2020 й.	06.06.2020 й.
5	Жомбой туман ҳокимлиги	Дала шийпони биноси	Жомбой тумани, Полвонариқ МФЙ	0,01	75,0	50,0	12 ой	2 та	08.06.2020 й.	06.06.2020 й.
6	Жомбой туман ҳокимлиги	Савдо дўкони биноси	Жомбой тумани Олмазор МФЙ	0,0116	80,07	100,0	12 ой	2 та	08.06.2020 й.	06.06.2020 й.
7	Жомбой туман ҳокимлиги	Омухта ем, шрот ва шелуха етказиб бериш шохобчаси биноси	Жомбой тумани Журият МФЙ	0,0460	344,70	200,0	12 ой	3 та	08.06.2020 й.	06.06.2020 й.
8	Қўшрабат туман ҳокимлиги	Собиқ "Пангат" наслчилик давлат хўжалигининг маъмурий биноси	Қўшрабат тумани Пангат МФЙ	0,420	919,0	100,0	12 ой	5 та	08.06.2020 й.	06.06.2020 й.

Изоҳ: Ушбу бино ва иншоотлар ўрнатилган тартибда ер майдонсиз хусусийлаштирилади. Савдо Давлат активларини бошқариш агентлиги қошидаги "Электрон онлайн аукционларни

ташқил этиш маркази" ДУКнинг "dm.e-auksion.uz" сайт майдончасида ўтказилади. Савдоларда қатнашиш истагида бўлган жисмоний ва юридик шахслар "dm.e-auksion.uz" сайтидан рўйхатдан

ўтиб, савдо жараёнларида қатнашишлари мумкин.

Қўшимча маълумотларни олиш мумкин бўлган манзил: Самарқанд шаҳри Қўқсарой

майдони, 1-«А» уй, 6-қават. Давлат активларини бошқариш агентлиги Самарқанд вилоят ҳудудий бошқармаси "Давлат активларини хусусий мулкка бериш бўлими".

Маълумот учун телефонлар: (66) 237-71-45, (99) 595-55-12, (91) 527-72-34. Факс: (66) 233-73-54. E-mail: samarqand-gkk@exat.uz Веб-сайт: samarqand@davaktiv.uz

Барча юридик ва жисмоний шахслар, шу жумладан тадбиркорлар диққатига!

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 19 февралдаги 87-Ф-сон Фармойишига асосан "e-auksion.uz" электрон савдо майдончасида баҳоланган нархда аукционга чиқарилган Самарқанд вилоятида жойлашган қуйидаги давлат мулки объекти бўйича

САВДОЛАР ЎТКАЗИЛАДИ

Т/р	Объект номи	Балансда сақловчи ташкилот номи	Жойлашган манзили	Умумий ер майдони (га.)	Қурилиш ости майдони (кв.м.)	Объектнинг баҳоланган нархи (сўм)	Савдо санаси	Ариза беришнинг охириги мuddати
1	Бино-иншоотлар	Давлат активларини бошқариш агентлиги Самарқанд вилоят ҳудудий бошқармаси	Самарқанд шаҳри Спитамен шох кўчаси, 157-«А» уй	0,060572	324,91	3 280 566 156,0	08.06.2020 й.	06.06.2020 й.

Савдо Давлат активларини бошқариш агентлиги қошидаги "Электрон онлайн аукционларни ташқил этиш маркази" ДУКнинг "e-auksion.uz" сайт майдончасида ўтказилади. Савдоларда қатнашиш истагида бўлган жисмоний ва юридик шахслар "e-auksion.uz" сайтида қоидалар билан танишган ҳолда рўйхатдан ўтиб, савдо жараёнларида қатнашишлари мумкин.

Рўйхатдан ўтган жисмоний шахслар Давлат хизматлари маркази ёки Мажбурий ижро бюросидан электрон рақамли имзо сертификатларини олиши лозим, юридик шахслар эса Мажбурий ижро бюросидан бериладиган электрон рақамли имзо сертификатларини олишлари талаб этилади.

Аукционда қатнашиш учун ариза бериш:

Рўйхатдан ўтган ва электрон рақамли имзога эга бўлган жисмоний ва юридик шахслар "e-auksion.uz" сайтида яратилган "Шахсий кабинет"лари орқали кириб ўтказиладиган аукционлар рўйхатидан ўзига керакли объектни танлаши ва у ҳақида тегишли маълумотга эга бўлишлари мумкин. Аукцион савдосига қўйилган ҳар бир мол-мулкка тизим ўзига хос тақдорланмайдиган ЛОТ рақами беради.

Аукцион савдосида қатнашмоқчи бўлган жисмоний ва юридик шахслар бино ҳақидаги маълумотларга эга бўлиб, шу ерда қўрсатилган банк реквизитларига кўрсатилган зақалат маблағини тўлаган (тўлов ҳужжатида аукциондаги ЛОТ рақами кўрсатилиши керак) ҳолда аукцион савдосида қатнашиш учун электрон тарзда ариза беришлари лозим.

Электрон тарзда ариза бериш жараёнида иштирокчи электрон рақамли имзо билан имзолаган ҳолда ариза юборади. Ариза электрон тарзда юборилгач, иштирокчининг "Шахсий кабинет"ига ариза қабул қилинганлиги ёки қайтарилганлиги тўғрисида жавоб хабари келади. Аукцион савдосида қатнашиш учун ариза бериш сайтда кўрсатилган мuddатда тўхтатилади.

Аукцион жараёни:

Иштирокчилар томонидан савдода қатнашиш учун ариза берилгандан сўнг, савдо бошланадиган кунда (вақтда) иштирокчилар "e-auksion.uz" сайтида махсус логин ва паролларини терган ҳолда "Шахсий кабинет"ига кирилади ва "Кабинет"га ўтилгандан сўнг "Менинг аукционларим" бўлимидан қатнашмоқчи бўлган аукцион танланади.

Шунда дастур томонидан "Иштирок этишни тасдиқлаш" сўралади, иштирок этиш тасдиқлангандан сўнг савдо жараёнида иштирок этиш мумкин бўлади (аукцион савдо ўтказиш куни соат 9:00 да бошланади).

Аукционда қатнашувчиларга дастур томонидан алоҳида тартиб рақам берилади.

Аукционнинг бошланиши иштирокчилардан ЛОТни бошланғич нархдан битта кадамга оширилган нархда сотиб олиш бўйича таклифни тасдиқлашни сўрашдан бошланади. Агар, таклиф берилгандан кейин 10 дақиқа давомида аукцион иштирокчиларининг биронтаси томонидан тасдиқланган ЛОТ нархини тасдиқласа, кейинги таклифни тасдиқлаш учун вақт яна 10 дақиқага узайтирилади.

Агар, тасдиқланган охириги таклифдан сўнг 10 дақиқа давомида кейинги оширилган ЛОТ нархи бўйича таклиф аукцион иштирокчиларининг биронтаси томонидан тасдиқланмаса, савдо аукцион натижалари ҳақидаги баённомани автоматик тарзда шакллантирган ҳолда аяқланади. ЛОТ нархи бўйича таклифни охириги тасдиқлаган иштирокчи аукцион қолиби деб топилади. Шундан сўнг иштирокчи

қолиблик баённомаси топширилади ёки иштирокчи билан келишган ҳолда почта орқали юборилади.

Савдолар натижалари бўйича қолиблик баённомаси Давлат активларини бошқариш агентлиги Самарқанд вилоят ҳудудий бошқармасига тақдим этилган санадан бошлаб 10 кундан кечикмай олди-сотди шартномаси тузилади.

Аукционда иштирок этгандан сўнг қолиб бўлмаган иштирокчиларга зақалат пулларини қайтариш иштирокчиларнинг электрон тарзда берган аризаларига асосан кўрсатилган ҳисоб рақамга қайтариб берилади ёки кейинги савдоларда қатнашиш учун ўтказилиши мумкин.

Қўшимча маълумотларни олиш мумкин бўлган манзил: Самарқанд шаҳри Қўқсарой майдони, 1-«А», 6-қават. Давлат активларини бошқариш агентлиги Самарқанд вилоят ҳудудий бошқармаси "Давлат активларини хусусий мулкка бериш бўлими".

Маълумот учун телефонлар: (66) 237-71-45, (99) 595-55-12, (91) 527-72-34. Факс: (0366) 233-73-54. E-mail: samarqand-gkk@exat.uz Веб-сайт: samarqand@davaktiv.uz

